

Hibaigazítás

A *Híd* magazin 2009. 1. számában, a 46. oldal bal felső sarkában lévő képen a Magyar Evangéliumi Szövetség (Aliansz) vezetősége látható a budapesti Wesselyi utcai baptista templomban. A helyi lelkész nevét tévesen tüntettük fel. Helyesen: Kübler János. A hibáért elnézést kérünk!

Hídépítés

A *Híd* magazin rászolgál a nevére. Igazán alkalmas a hídépítésre, ezért többször rendeltünk belőle több száz példányt. A színes, hiteles szerzőket megszólaltató kiadványra odafigyelnek azok is, akiket még nem érintett meg az evangélium.

Dicsérendő a tematikus szerkesztés. A látogatók során elszomorodva tapasztalom például az okkultizmus hódítását; ilyenkor nagy segítséget jelent az ezotériával foglalkozó szám.

A reagálások is értékesek. Fialat, sikeres, a mai médiás megjelenésre sokat adó vállalkozó baráti körében terjeszti a tőlünk kapott magazint, s beszélget velük, velünk a témákról.

Köszönet a Missziói Központnak a jutányos áron történő hozzáféréseért, mert ezzel is segítik a helyi közösségek missziói tevékenységét.

A *Híd* az élen jár teológiai tisztánlátásban és ébredési, az Úr Jézus Krisztus melletti elkötelezettségben.

Az Úr áldása legyen e munkán!

• GYŐRI JÁNOS SÁMUEL

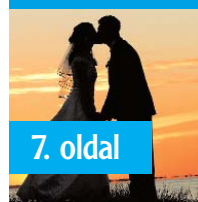
Tartalom

FÓKUSZBAN A HÁZASSÁG

- 2 Hídépítés – hibaigazítás
- 3 Menny és pokol
- 4 Család és család
- 5 Imádság
- 6 Mozaik
- 7 Vigyázzunk! Csökken a házasságok aránya!
- 8 Holtomiglan-holtodiglan
- 9 Mozaik
- 10 Álláspont
- 13 Hűség
- 14 „ÉN – TE-rólad el nem feledkezem!”
- 16 Házasság gondozás egyházunkban
- 18 A házasság nem működik magától!
- 21 Együttélés? Házasság?
- 22 Kedves Házastárs Sorstársaink!
- 23 „Felette nagy titok”
- 24 Luther házassága
- 25 Könyvajánló
- 26 Magda nélkül Magdával
- 27 Hasznos információk

ÉLŐ VÍZ

- 28 Tanuljunk egymástól! – Új reformáció
- 29 Beszélgetés – Csak Istennel vagyunk erősek
- 30 Hogyan tovább, egyház? – Hátszéllel. De milyennel?
- 32 Tűnődés – A lutheranizmus jelentősége a zenében
- 35 Tanúságtétel – A teológia mindenkié?
- 36 Élő ige – Szabadság, szeretet
- 38 Vallomás – Tényleg igaz, amiről prédikálunk!
- 39 Rejtvény – Missziói kvíz
- 40 Képes hírek – Missziói konferencia
- 41 Hírek
- 42 Hír* Derű – Pályázat állami gondozott gyerekeknek
- 43 Énekem az Úr – Rejts most el
- 44 Országos Evangélikáció

7. oldal

15. oldal

20. oldal

Menny és pokol

Azért is szeretem Jézust, mert őszinte, igaz. Nem szépíti a valóságot: minden esetben helyes az isteni doktor diagnózisa. Ezért van lehetősége az ige „megtartójának” arra, hogy átélje a terápia általi rehabilitációt.

Amikor a farizeusok a válásról kérdezik Jézust, és ő válaszában szokása szerint nem kertel, mismásol, ködösít (ahogy sok egyháztag ma teszi), a tanítványokból (!) ez a reagálás szakad ki: „*Ha ilyen a férfi helyzete az asszonnyal, akkor nem jó megházasodni.*” (Mt 19,10)

Talán már a kedves olvasó is érzett ilyesmit, csak nem merte kimondani: ha én ezt tudtam volna...

Mivel korunkban alig tartja kordában hitbéli, etikai, szociológiai ok a házasságot, sokan könnyen feladják.

Képmutató szemfogatás nélkül valljuk be: van úgy, hogy elviselhetetlennek érezzük a házasságot (és a családot), de ha vállaljuk a küzdelmeket, fejlődésünket is segítő bukásokat és győzelmeket, akkor nem csak elviselhető lehet, hanem a boldogság forrásává is válhat.

Jó együtt megélni éveket, évtizedeket; együtt szomorkodni és nevetni, akár saját hibáinkon is.

Igen, a házasság menny és pokol is lehet. Úgy gondolom, nem sokan kerülhetik ki ezeket az állapotokat.

Luther a Nagy kátéban hangsúlyozza: Isten segítségével átélhetjük, hogy a hitvestárs az egyik legdrágább ajándéka életünknek, a házasságban megküzdhetünk szívünk és életünk tisztaságáért, örülhetünk annak, hogy Isten e szükséges életrend által véd és áld minket. A reformátor tanítja, hogy a házasság tilalma istenellenes, és helyre kell állítani ennek a közösségnek a becsületét.

Azon senki sem vitatkozik ma már, hogy beteg, nagy beteg a házasság intézménye korunkban.

Urunk, könyörülj rajtunk!

• SZEVERÉNYI JÁNOS

Jó együtt megélni éveket, évtizedeket; együtt szomorkodni és nevetni, akár saját hibáinkon is.

A HÍD EVANGÉLIKUS MISSZIÓI MAGAZIN előfizetése egy évre 1200 Ft.

Megrendelhető írásban név és cím beküldésével az Evangélikus Missziói Központ címén: 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40. Adományokat az Evangélikus Missziói Központ számlaszámára lehet küldeni: 11716008–20157087.

HÍD EVANGÉLIKUS MISSZIÓI MAGAZIN – Az Evangélikus Missziói Központ negyedévente megjelenő kiadványa. * 2009. 3. szám * A szerkesztőség levelezési címe: Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40., tel./fax: 06 1 400 3057, e-mail: evmis@lutheran.hu * Felelős szerkesztő és kiadó: Szeverényi János, e-mail: janos.szeverenyi@lutheran.hu, tel.: 06 20 824 5463 * Munkatársak: Balog Eszter, Bence Imréné, Csorba István, Dankuné Tóth Éva, Fehér Charlotte, dr. Garádi Péter, Hulej Enikő, Kis Ferenc Balázs, Kovács László, Kóháti Dorottya * Grafikai tervezés, tördelés: Perl Andrea, Perl János (Kreatív Flotta Stúdió) * Nyomdai kivitelezés: Pauker Nyomdaipari Kft. * Kiadja az Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40., tel./fax: 06 1 400 3057, e-mail: evmis@lutheran.hu, http://misszio.lutheran.hu, számlaszám: 11716008–20157087 * HU ISSN 1787–5749 * Egy szám ára 300 Ft, előfizetési díj egy évre 1200 Ft * Megrendelhető a kiadónál. Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett példányok ingyenesek. Adományokat kérünk és elfogadjunk.

Talán nem untatnám a kedves olvasót a romló házassági statisztikákkal, melyek szerint egyre kevesebb házasság kötöttet a hajdan keresztény, vagy úgy is mondhatjuk, a fehér

Adriánó ezt nem hiszi, hanem mindennapos tapasztalatból tudja. Így rendezte be a család életét. Ő a főnök, apja, anyja cseléd. Legfőbb föladata, hogy legkisebb intésének is engedelmesskedjenek, külön-

Fölajánlotta férjének, hogy éljenek hármában, de csupán csak olyankor, amikor Sis ide-ruccan.

Család és család

„Gyufáztam, na és? És akkor mi van?” Vágja kihívóan egy hét-nyolc éves kisserác az anyja szemébe.

ember által kialakított világban. Egyre több a válás, egyre kevesebb a gyermek, és annak is mind zavarosabb a viszonya szüleivel. „Gyufáztam, na és? És akkor mi van?” Vágja kihívóan egy hét-nyolc éves kisserác az anyja szemébe. Mire a mama: „Hallod, Pali, hogyan beszél velem Adriánó? Azt hiszi, hogy ő parancsol nekünk!”

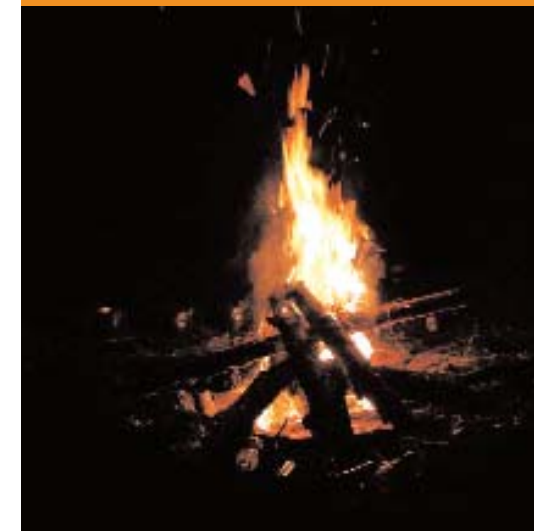
ben küldi őket melegebb éghajlatra, de beléjük is rúg, ha nem értenek a szóból. Náluk a hit nem játszik. Aranka boldog anyának képzelte magát. Férje jól keresett, ő vezette a háztartást, nevelgette a három gyermeket, olvasott, megtanult angolul, kézimunkázott, gyöngyöt fűzött, mit ne mondjak, mesterfokon. Férje azonban állandóan ócsárolta őt, hogy bezzeg neki nincsen diplomája, mint dr. Z.-nének és a még doktorabb H.-nének. „Kíríz a társaságból, bezápulsz a fakanál mellett.” Aranka a sok nőgatásra végül beiratkozott egy főiskolára – kommunikáció, vagy hasonló szakra, mondják az ilyesmire: büfé-ruhatár. Meg is szerezte a diplomát, és elhelyezkedett egy kulturális intézménynél, ahol hamarosan a kis munkaközösség elismert tagja lett, és férjét ostoba, sznob, bárdolatlan, kicsinyes és unalmas fajankónak kezdte látni. Olyannyira, hogy pár év múlva elváltak. Egyszerűen neveli a gyermekeit. Újabb házasság? Isten őrizze! Örülök, hogy megsza- badultam! Emil és Emília hét éve élnek együtt. Diplomások, állásuk van, harminc körüliek. Kérem Emil édesanyját: „Mikor házasod- nak össze?” „Soha. Már megöregedtek.”

Marianna édesanya volt, amíg a számítógépes szenvedély el nem ragadta. Egy világhálós szerepjáték során beleszeretett a Varázslóba, aki amúgy Kanadában házfelügyelő, és tíz évvel fiatalabb nála. Fölajánlotta férjének, hogy éljenek hármában, de csupán csak olyankor, amikor Sis ide-ruccan. A sajtó mellett több magyar minisztérium honlapján is olvashatunk a „gender mainstreaming”-ről, amit a kódosítás kedvéért angolul használnak. Nemi főirányt jelent, és a férfiak-nők közti egyenlőséget tűzte ki célul – látszólag. Hatalmas pénzeket ölnek bele. „A nemek közti egyenjogúság azt jelenti, hogy elfogadjuk és egyenértékűnek tekintjük a nők és férfiak közti különbségeket és az eltérő szerepeket, melyeket a társadalomban játszanak. A nemek közti egyenjogúság tartalmazza a különbözőségi jogát. Ez azt jelenti, hogy számba kell vennünk minden ma létező, társadalmi osztályhoz, politikai véleményhez, valláshoz, etnikumhoz, fajhoz vagy *szexuális beállítottsághoz* fűződő különbséget férfi és nő között.” A hosszú mondatból dőlt betűvel kiemelt az elrejtett lényeg. Istenadta nemünket ezután fölülírhatja a „szexuális beállítódás”

szerinti, amit kedvünk szerint változtatunk: „Önálló emberi lények cselekedeteiken keresztül alakítják és az elvárásokhoz való alkalmazkodással reprodukálják a nemi szerepeket és normákat.” Tehát lehetünk ezután is – talán (?) egy darabig még? – férfiak és nők, de ezzel egyenrangú, ha férfiként férfival nőt alakítunk vagy férfit, vagy hol ezt, hol azt. Egyelőre ezután összesen hat nemi szerepet játszhatunk, amíg a sort ki nem bővíti a haladás: nő kisfiúval, csecsemővel, kutyával, cápával, pókkal stb. A fejlődés beláthatatlan. Szorgalmazzák, ma ez a volt keresztény euroamerikai politika legfőbb iránya. A főcsapás. A válság nem gazdasági, nem ökológiai, hanem családi. Isten családtagjai vagyunk ugyanis a Megváltás óta. Nem egyszerűen az Úr képmásai, hanem barátai, Jézus testvérei, társörökösei, sőt egyes is

lehetünk vele, ahogy János evangéliumában olvassuk az Utolsó Vacsora leírásában. Az Antikrisztus csak rajtunk keresztül támadhatja meg a teremtést, ezért a mi szent családunkat kezdte ki. Elhitette velünk, hogy a perc, a valótlan, a látszat, a szerep, szóval a Semmi fontosabb a bennünk élő, s a mindannyiunkat egyesítő Örökkévalónál. Tegnap Bodméren jártam egy családnál. Talán ötvenen lehetnek, két idős hölgytestvér leszármazottai, vejei, menyei, négy nemzedék. Tízennégy éve minden nyáron egy hétig közös gyermektábor tartanak az általuk vásárolt nagy telken, majd a következő hétre a dolgozó szülők is megjelennek. Sátorokban laknak, s naponta egy-egy alcsalád látja el a többiek. Kisebb létszámban télen is összejönnek. Reggel közös áhítat, torna, nappal játék, nyaralás, este néha vendég, mindig

...mindig tábortűz, ének, hatalmas beszélgetések. Szeretet.

tábortűz, ének, hatalmas beszélgetések. Szeretet.

● CZAKÓ GÁBOR

Szép Ernő:

Imádság

Ki ülsz az égben a vihar felett,
Én Istenem, hallgass meg engemet!

Hozzád megy szívem, ajkam csak dadog,
Hazámért reszketek, magyar vagyok.

A népekkel, ha haragod vagyok,
A magyarra ne haragudj nagyon!

Ne haragudj rá, bűnét ne keresd,
Bocsáss meg neki, sajnáld és szeresd.

Szeresd, vigyázz rá, Istenem, atyám,
El ne vesszen veszejtő éjszakán!

Mert itt a népek nem tudják, mit ér,
Hogy olyan jó, mint a falat kenyér,

Hogy nem szokott senkit se bántani,
Lassú dallal szeretne szántani.

Édes Istenem, te tudod magad,
A bárány nála nem ártatlanabb.

Te tudod ezt a fajtát, mily becses,
Milyen takaros, mily kellemetes.

Te látod életét minden tanyán,
Te tudod, hogy beszél: édes anyám.

Te tudod a barna kenyér ízét,
Te tudod a Tisza sárga vizét.

Te tudod, hogy itt milyen szívesen
Hempereg a csikó a füvesen.

Tudod a nyáj kolompját, ha megyen,
Édes szőlőnket tudod a hegyen.

S keserű könnyeink tudod, Uram,
Hogy mennyit is szenvedtünk csakugyan.

S hogy víg esztendőt várunk mindenért,
S hisszük, hogy lesz még szőlő, lágy kenyér.

Óh, keljetek a magyart védeni
Ti Istennek lényes cselédei:

Uradnak mondd el, arany arcú Nap,
Hogy kedveled te délibábotat!

Dicsérjed a Balatont, tiszta Hold,
Hogy szebb tükröd a földön sohse volt!

Csillagok, értünk könyörögjetek:
Kis házak ablakába reszketeg

Szerteszét este mennyi mécs ragyog...
Könyörögjetek értünk, csillagok!

Mozaik

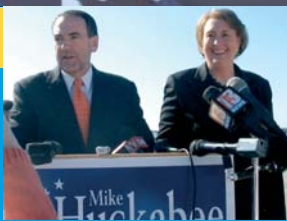
Én N. N. esküszöm az élő Istenre, aki Atya, Fiú, Szentlélek Szentháromság egy igaz Isten, hogy N. N.-t igazán szeretem, hűséges házastársa leszek Isten rendje és ígéje szerint, holtomig, holtáig el nem hagyom sem egészségében, sem betegségében, sem örömeiben, sem bánatában. Isten engem úgy segítjen. Ámen.

Mike Huckabee a házasságáról

Arkansas állam (USA) korábbi kormányzója; baptista lelkész; a 2008-as elnökválasztást megelőzően a republikánus jelölésért második helyen végzett John McCain mögött (aki majd elveszítette a választást Obama ellen). Huckabeet a Republikánus Párt egyik lehetséges 2012-es elnökjelöltjeként tartják számon.

„Janettel, a feleségemmel májusban ünnepeltük a 33. házassági évfordulónkat. Számunkra minden évforduló egy újabb csoda. Mindketten 20 évesek voltunk, épp egy éve házasok, a főiskolán az utolsó szemesztert kezdtem, amikor Janet gerincében rákot diagnosztizáltak. Elmondhatatlan, hogy ez akkor engem mennyire letaglózott; két fiatal, még előttünk az élet: senki sem gondolná, hogy mindez megtörténhet. De mégiscsak ott álltunk és farkasszemet néztünk a halállal. Először azt mondták, hogy ha Janet túl is éli, deréktól lefelé béna lesz... tehát mozgássérült lenne a feleségem. Aztán amikor megtudtam, hogy nem lesz béna, a műtétet követő sugárkezelés miatt azt valószínűsítették, hogy nem lehetnek gyerekeink. Pedig nagyon akartam gyerekeket, el sem tudtam képzelni az életet nélkülük. Abban az időben rengeteg gondolat cikázott át az agyamon... De egy valami sosem: az, hogy elhagyjam őt. Ha Janet kerekesszékekben ülne, vagy ha nem lehetnek volna gyerekeink, bizton állíthatom, hogy Janet ma is a feleségem lenne.”

<http://www.iwouldvoteforhuckabee.com/marriage.html>

Milyen esetekben engedi meg Jézus a válást?

Farizeusok: „Szabad-e az embernek bármilyen okból elbocsátani a feleségét?” (Mt 19,3)

Jézus: „Mondom nektek, hogy aki elbocsátja a feleségét – a paráznaság esetét kivéve –, és mást vesz feleségül, az házasságtörő.” (Mt 19,9)

A „PARÁZNASÁG” (PORNEIA) SZÓ JELENTÉSE A GÖRÖGBEN:

1. tiltott szexuális aktus
 - a. házasságtörés, paráznaság, homoszexualitás, lesbizikusság, állatokkal való fajtalanokodás
 - b. közeli rokonokkal való szexuális aktus (vérfertőzés)
 - c. szexuális aktus elvált férfival vagy nővel
2. elvont jelentés: bálványimádás
 - a. bálványok által való meggyalázás (bálványáldozati hús evése)

MI A BÁLVÁNYIMÁDÁS?

Paráznaság, tisztátalanság, szenvedély, gonosz kívánság, kapzsiság. („Öljétek meg tehát tagjaitokban azt, ami csak erre a földre irányul: a paráznaságot, a tisztátalanságot, a szenvedélyt, a gonosz kívánságot és a kapzsiságot, ami bálványimádás, mert ezek miatt haragszik Isten!” – Gal 3,5–6)

Egy meglepően részletes és bibliailag összeszedett honlap alapján: <http://christiandivorce.1hwy.com>

Egy napon és is após leszek

Egy lányos apa levele egy fiús apának, akinek a fia egy napon feleségül veszi majd a lányát. Ugyan ez még odébb van, de feltehetőleg úgy fog a fiú a majdani feleségével bántani, ahogy azt az apjától látja. Hát itt az idő jól bántani a feleséggel (pl. tévzés helyett)!

A teljes levél: <http://www.christianitytoday.com/moi/familyman/2003/cmn31121.html>

Vigyázzunk! Csökken a házasságok aránya!

„A paráznaság miatt azonban mindenkinek legyen saját felesége, és minden asszonynak saját férje.” (1Kor 7,2) „Ha azonban nem tudják magukat megtartóztatni, házasodjanak meg, mert jobb házasságban élni, mint égni.” (1Kor 7,9)

Ritka egyetértést találunk egy társadalmi intézmény szociológiai és bibliai meghatározását illetően. A szociológia legáltalánosabb definíciója szerint a házasság a szexualitás legitimációja. És Pál apostol is elsősorban ezzel indokolja a házasság szükségességét.

A házasság tehát vallásos eredetű társadalmi intézmény, és mint ilyen, az elmúlt három-négyszáz év szekularizációs folyamatának része. Szekularizáció alatt eredetileg az egyházi birtokok, az egyházi vagyon elvesztését, világvá válását értették. Később, a XX. században nyerte el a világ elvallástalanodásának jelentését. Ez azt jelenti, hogy a mai, modern emberek számára az életvezetési kérdésekben egyre kevesebb szerep jut a vallási törvényeknek, a vallásos etikának, erkölcsnek. Így korunk embere más etikai elveknek megfelelően éli életét.

Európában általában elfogadott az a liberális felfogás, amely szerint nem szükséges házasságban élnie két embernek ahhoz, hogy házasságban élő polgártársikkal azonos jogokkal rendelkezze-

nek az állami törvények előtt. A különböző szociális alapú támogatásoktól kezdve, a családalapítással, otthontemréssel kapcsolatos hitelekben keresztül, a gyermekvállaláshoz való joggal bezárólag azonos megítélés alá esnek a polgárjog szerint. A házasságban nem, de igazoltan együtt élő párok viszonyát élettársi kapcsolatnak nevezik. Sőt ugyanezeket a jogokat időntől már az azonos neműek is élvezhetik!

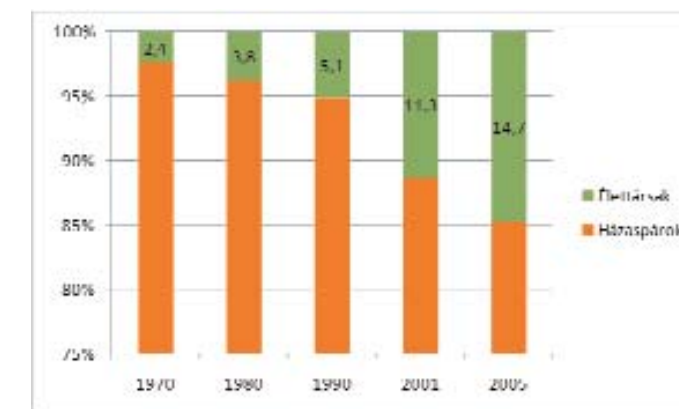
A KSH az 1970-es népszámlálás óta méri külön azoknak a családoknak a számát, akik nem házastársi, hanem élettársi kapcsolatban élnek. Az ábrán jól látható, hogy 35 év alatt hogyan nőtt az élettársi kapcsolatban élők aránya a házasságban élők rovására azokban a családokban, amelyekben párok élnek együtt. A 2005-ös 15%-os arány durván 350 ezer családot jelent.

A szekularizáció konkrétan tetten érhető tehát a házasodási szokások megváltozásában is, ami a társadalom megváltozását illetően arra hívja fel a figyelmet, hogy a páli üzenet, intelem

mára már elvesztette erejét és pedagógiai szerepét.

Ha figyelmesen olvassuk a korinthusiakhoz írott levél sorait, észrevehetjük, hogy minden szenvedélyes intelme testünk védelmét igyekszik szolgálni, mégpedig azért, mert az nem a sajátunk. Vigyázzunk, mert a társadalom elfordult a házasság szentségétől megtagadva testünk szentségét is! Elutasítva ezzel az örök életet és a feltámadást!

• SZABÓ DÁNIEL

Holtomiglan- holtodiglan

„NÉ” szerepelt. Akkoriban az anyák igyekeztek mielőbb beköttetni leánygyermekük fejét, biztos, ami biztos alapon. A fiúk pedig hajlandónak mutatkoztak a frigyre. No, nem állítom, hogy némi női praktikára, finom nyomásgyakorlásra nem volt szükség, de a szerelmes fiatalemberek előbb vagy utóbb beadták a derekukat. Nem érezték úgy, hogy az igen kimondásával egy életre megfosztattak a szabadságuktól, önrendelkezési joguktól. Akkoriban az önmegvalósítás és a család fogalma nem számítottak ugyanis ellentétes fogalmaknak. Más kérdés, hogy ezek a viszonylag könnyedén összehozott házasságok mennyire bizonyultak életképeseknek. Sajnos nagyon-nagyon kevésbé. Ha végignézem a gimnáziumi osztályom névsorát, azt látom, hogy a házasságok több mint fele válással végződött. Sajnos, hoztuk az országos átlagot! Nehéz műfaj, kétségtelen. Harmincegyedik éve gyakorlom a férjessel, de

nem állítom, hogy minden csínját-bínját tudjuk. Az elején egyszerű dolgokkal kellett megbirkóznunk: milyen színű legyen a konyhabútor, habarva vagy rántva csináljuk-e a tökfőzeléket, nyitott, netán csukott ablaknál aludjunk mínusz tíz fokban. Később a helyzet fokozódott: ki menjen a gyerekekért, vásárolni vagy a szülői értekezletre, meghívjuk-e a nagyit a hétvégére, vagy legyünk inkább magunk, vehetünk-e új cipőt, amikor kilyukadt a bojler...

Harmincegy éve tanuljuk egymást, elsősorban elfogadni. Tudomásul venni hibáinkat, gyengéinket, hogy nagyon mások vagyunk. **Nekem a legnehezebb az volt, hogy a férjem nem hívő. Ennek ellenére ma már néha elkísér az istentiszteletre.** Összecsiszolódunk. Összetartozunk. Amikor a villamoson hazafelé zötyögök, boldogan gondolok arra, hogy vár rám. S ha néha néhány napig nincs velem, fizikailag fáj a hiánya. A férjem soha nem vallott nekem szeretmet. Ezért még ma is, ennyi év után, előfordul, hogy megkérdezem: – Szeretsz? De inkább csak játékból. Mert szavak nélkül is tudom, hogy igen. Minden nap hálát adok ezért az isteni ajándékért.

● JÁSDI BEÁTA

A rózsaszínű leányregények és szappanoperák épp akkor érnek véget, amikor az igazi élet kezdődik. A gyönyörű menyasszonyra és a jóképű vőlegényre szerelmet, szeretetet, emberséget próbáló hétköznapi várnak. Vajon kitartanak-e egymás mellett? A hetvenes évek közepén a lányokat már az egyetemen elkapta a heveny esküvőláz. Súlyosan fertőző kór volt, minek következtében naponta újabb és újabb boldogságtól ragyogó menyasszony csillogtatta meg a karikagyűrűjét, vagy mutatta büszkén az indexét, amelyben már mint

MÉGIS

1. Tűrjétek el egy-MÁSt. A gazdag magyar nyelv ilyen szépen fejezi ki az egyik ember más-voltát a másikhoz mérten!
2. Tartsatok ki egy-MÁS mellett!
3. Nézzétek el egy-MÁS-nak azt, amit szeretnétek megváltoztatni!
4. Hallgassátok meg egy-MÁSt!
5. Fogadjátok el egy-MÁSt! Fogadjátok el MÁS-nak, fogadjátok el MÁS-ként!

Fogadjátok el MÉGIS! Ez az indoklás nélküli, isteni, önzetlen szeretet. (Gyökössy Endre)

Csökkenő házassodási kedv

Magyarország több mint száz éven keresztül azok közé az országok közé tartozott, amelyekben igen magas volt a házasságkötések száma. A férfiak nagy többsége, a nők 90-100 százaléka legalább egyszer házasságot kötött élete folyamán. A hetvenes évek közepén kezdődött a háztartozott, amelyekben zasságkötések számának csökkenése, és ezzel – európai viszonylatban – a közepes házassodási készségű országok közé kerültünk.

Mozaik

A házasság előnyei – a statisztikák szerint*

- A házastársak többet keresnek és többet spórolnak
- A házas szülők gyermekei jobb eredményeket érnek el az iskolában
- A házasok jobb egészségnek örvendenek
- A házaspárok jobb szülők
- A házas szülők gyermekei gazdaságilag sikeresebbek
- A házas szülők gyermekei maguk is nagy valószínűséggel hosszú házasságra számíthatnak
- A házas emberek tovább élnek
- A házas emberek között kisebb az alkoholizmus
- A házas emberek boldogabbak
- A házas emberek kb. fele annyi időt töltenek kórházban
- A házas emberek kiegyensúlyozottabb, biztonságosabb életet élnek
- A házas emberek életvitel aktívabb
- A házas nők kisebb eséllyel kitéttek az otthoni erőszaknak
- A házas emberek mentális egészsége jobb
- A házas szülők által felnevelt fiúk kisebb valószínűséggel követnek el bűntényt

*Legalábbis az Egyesült Államokban
<http://www.marriageworksusa.com/>

Néhány poén

- Szörnyű – mondja a bálban a férj – a legnagyobb idiotáknak van a legszebb feleségük!
- Te kis hízelgő! – öleli át az asszony.

Férj: Kutya egy életem van. Feleség: Az biztos. Sáros lábbal jössz be, összepiszkítod a nappalit és várod, hogy eléd tegyem a kaját.

Mindig fogjuk egymás kezét. Ha elengedem, rögtön vásárol valamit.

Megkérdeztem az asszonyt: – Hová mennél a házassági évfordulónkon? – Valahová, ahol eddig nem jártam – mondta. – Akkor a konyhát ajánlanám.

Egy minap megjelent cikk a HVG-ből

„A statisztikából az is kihámozható, milyen típusú kapcsolatok bizonyulnak időtállóknak. A legkitartóbbak azok a házasságok, amelyeket nem előzött meg összeköltözés. Ezt követik a próbaházasságnak is tekinthető, hosszabb-rövidebb időre szóló együttélések, míg a házasságon kívüli együttélések a legkevésbé tartósak.”

http://hvg.hu/egeszseg/20090713_hazassag_parkapcsolat_hutlenseg.aspx

Válás és újránházassodás – Augustinustól Zwingliig

Az ősegyházban a válást olyan erősen tiltották, hogy esetenként még az özvegyek újránházassodását is gyanakvással figyelték. Kivételt inkább csak a hívő és nem hívő párok esetében tettek (1Kor 7 alapján).

Később, Augustinus nevezte a házasságot először „szentség”-nek, amelyből annak feloldhatatlansága is eredt. A protestáns reformerek elvetették a házasság szentségét és annak abszolút feloldhatatlanságát. Míg Luther a hűtlenséget, az elhagyást, az impotenciát és a házaselet megtagadását is elismerte válóokként, addig Melancthon már csak az első kettőt, amivel egy Kálvin hatására hozott genfi városi törvény is egybecseng.

A radikálisabb reformerek, mint például az anabaptisták, Máté 5,32-re hivatkozva csak a hűtlenséget ismerték el válóokként, viszont az evangélikusoktól és reformátusoktól eltérően az újránházassodást már nem engedték.

Michael Gorman teológiai tanár cikke folytatódik, amiben arra is kitér, hogy mi történt a reformáció óta...

<http://www.christianitytoday.com/ct/2000/augustwebonly/46.0c.html>

ÁLLÁSPONT

Az Akadémia közgyűlése szerint tudósaink áttekintik nehéz helyzetünkben a legsürgősebb és legfontosabb tennivalókat, és újult erővel folytatják a munkát. Szeretném szaporítani gondjait ezzel a nyílt levéllel. Ötven éve azt kell tapasztalnom, hogy bűnösen elhanyagoljuk első számú sorskérdésünk – létünk, megmaradásunk – gondozását, szolgálatát.

Kerek ötven évvel ezelőtt váltott elégtelenre a születésszám Magyarországon. Mérhetetlen züllésünk, pusztulásunk, történelmi méretű eladósodásunk, elvényülésünk jellemzésére elég, ha idézem Jobbágyi Gábor professzor népesedésünk számadatait is feldolgozó írásának néhány sorát („Miért és hogyan irtja ki a magyar állam saját népét” – Hítel 09/3): Ha a

jelenlegi állapotok maradnak, „a magyar népesség teljes kipusztulása kb. 200 év múlva következik be. A magyar állam megszűnése legkésőbb 100 év múlva várható a jelenlegi folyamatok között.”

S még hozzátesszi: „Óvatos becslésem szerint hazánkat az elmúlt 50 év család- és gyermekellenes politikája miatt 3 millió fő embervesztés érte... Az eddigiekből levonható az a következtetés, hogy Magyarországon öt évtizede tudatos népirtás zajlik”.

Egy nép sorsa alakulásáért első számú felelősnek a politikát szokás tartani, bár ez a demokráciában nagyon is vitatható. Hiszen épp az a nagy találmány a demokráciában – bár meglehet, csak eszményi változatában –, hogy a felelősséget visszacsatolja magára a népre: válaszd ki szabadon, kikre bízhatod magad, családod, néped sorsát, jövőjét, a te bűnöd lesz, ha méltatlanokra bízod, és meg is bűnhődsz érte.

Ha az valóban demokrácia. Mert a jelenérdek szolgálatának végképp elkötelezett, a feltétlen népszerűségnek kiszolgáltattott politika a demokrácia vezérlésére teljességgel alkalmatlan és képtelen. A jövőt, a sorsépítő távlatokat csak kellő fegyvellemmel s olykor próbatevő áldozatokkal lehet szolgálni, ámde áldozatok megkövetelése, élősdű hajlamok korlátozása, fogyasztói igények fegyelmezése nem terem népszerűséget sem a pártoknak, sem a sajtónak.

Fél évszázad iszonyatos önpusztításával érdemben, kellő színvonalon, igazolható eredménnyel nem foglalkozott sem a poli-

tika, sem a tudomány, sem a közvélemény. II. János Pál írta az Élet Evangéliumában: „Mindenkinek rá kell döbbsennie, hogy a jó és a rossz, a halál és az élet, a halál és az élet kultúrája közti hatalmas és drámai összeütközés előtt állunk”.

Nos, már túl vagyunk rajta, a halál kultúrája országos méretben agyagba taposta az életét Magyarországon. Népesedésünk csődje úgy elmélyült, a kötelező kísérletet a felszámolására már nem is lehetne a politikára bízni. Olyan távolra, sőt egyre inkább szembekerültünk a népesedés gondozásának, alakításának kívánatos, stratégiaileg kidolgozható vezérlésétől, hogy a tudományok sokkal-sokkal tevékenyebb besegítését tovább nem nélkülözhetjük.

A legsürgősebb és legfontosabb történelmi tennivalónk ez, nyilván csak szerény jelzését képviselheti ez a nyílt levél.

Kiindulhatunk akár abból, hogy az emberi lét első számú sorskérdése a népesedés témaköre, társadalmak életképességének, fennmaradásának fő törvénye: az élet és a javak újratermelése. Tartalmazza ez a fő törvény azt a nyilvánvaló következtetést is, hogy aki a társadalom lételeméből, az élet és a javak újratermeléséből akaratlagosan kivonja magát, miközben élvezeti és fogyasztói élő társadalmi környezetének javait, vívmányait, segítségét, szolidaritását, ezt csak másokon élvezködve teheti, noha erről a világméretben elhatalmasodó élvezködésről még a szakirodalom is alig vesz tudomást, bár züllesztése, pusztítása az élet minőségében is, vesztett mennyiségében is világszerte mérhető.

A javak újratermeléséből az élvezködők kimaradása legfeljebb az életszínvonalat morzsolja le, nélkülözést okoz, esetleg nyomort, de a társadalmat nem pusztítja el, a történelem erre bizonyos. Az élet továbbadásának megtagadása viszont a legpusztítóbb, gyilkos élvezködési forma, maga a halál, minthogy magát a társadalom életét fogyasztja, éli föl.

Ha számításba vesszük, hogy a legnagyobb tömeghatású ösztönző az anyagi, akkor az élet továbbadásának megtagadásánál közvetlenebb ösztönzőkre is vessünk egy pillantást, felmérések százai mutattak igen hasonló eredményeket. Találomra idézek egyet: Az eltartott nélküli keresők jövedelmi fejadagja átlagosan kétszerese, háromszorosa, három és félszerese volt azonos munkát végzők között a három vagy több eltartottat ellátó család jövedelmi szintjének. A Százak Tanácsa nemrégiben rákérdezett a „szociális” miniszterre, voltaképp egyben a kormányra is: nem vennének-e példát szociális érzékenységből az ókori rabszolgatartóktól vagy a középkori földesuraktól, akik felfogták, hogy a személyesen elvégzett munkát az ezer év óta hagyományos, családra méretezett természetbeli bérrel (búza, szalonna, bocskor, tehéntartás stb.) kell megfizetni. Tehát ne csak az éljen meg belőle, aki elvégezte a munkát, hanem az asszonya is az általa szült és nevelt jövő generációval és munkaerővel.

Adam Smith (Ricardo, Malthus) a természetbeli bérezés nyomvonalán fogalmazta meg a közgazdaság és a demográfia bérelméletét, mely szerint a munkabérek fedeznie kell nemcsak a munkaerő napi, de távlati újratermelésének költségeit is, tehát a család teljes ellátását lehetőleg a kor színvonalán, a nevelés, a megélhetés, az oktatás kiadásaiával együtt. A tudomány legalázása és a népesedési csőd legdurvább, s meglehetősen leghatékonyabb életpelenes ösztönzője az a tény, hogy a felnőtt

lakosság igen nagy, kétségteljesen 90 százaléknál följebb az életszínvonalat morzsolja le, a munkabér családok és nagyobbik felének a létezéséről és szerepéről. Politikások nagy többségének sincs erről fogalma, iskolákban, egyetemeken, országgyűlési vitákban sosem találkozunk vele. Így alakulhatott ki már nemcsak az elmúlt fél évszázadban, de jóval hamarabb az a népi irány-

zatú jövedelemelosztás, amely fejedelemi ajándékokkal prémizálja a társadalom pusztítóit, a gyilkos élvezködést megvalósító sterilizáltakat, a művi abortusz törzsközönségét, a meleg „házaspárokat”, az új életformát megvalósító szingliket, s általában is az utódlás akaratlagos megtagadót.

S ugyanez az élethosszig bünteti nélkülözéssel, nyomorral, kiszolgáltatottsággal válogatott azokat, akik mások helyett is szülnék-nevelnek utódot. A népirtásra ösztönzésnek ez a rendszere évszázadon

túlra is visszavezethető, s naponta hozza jövőnket „a halál kultúrájába” belemorzsoló eredményeit.

Teljesebb a kép, ha hozzáfűzöm: nemcsak anyagiakban prémizáltak gazdagon a baloldal gyerektagadó kedvencei, hanem előjogokban is. A sterilizáltak az Alkotmánybíróság és a parlament többségi határozatával megkapták élethosszig a gyilkos élvezködés „szabadságját”, hasonlóképp megkapták az egyenemű „házaspárok” is. A művi abortusz törzsgárdája a magzatgyilkolás jogát és mindnyájan a szinglikkel, az akaratlagos gyermektelenekkel együtt megkapták a jogot munkabérik családok, gyermekeket illető nagyobbik felének elszikkasztására és szabad felhasználására.

Egy rápillantással felfogható, hogy a népesedés témakörének ez az egyetlen részlete is annyi szakmai, tudományos, ideológiai problémát zsúfol össze, amely a tudományok meghatározó jelenléte nélkül kezelhetetlen. Teljes a káosz. Elképzelni is nehéz, hogyan lehetett elhítenni százmilliókkal – köztük sok tízmillió diplomással – azt az oktondi képzetelenséget, hogy „az élet újratermelése”, az utódnemzedékek világra hozatala, szükségleteinek korszerű ellátása, felnevelése, oktatása, munkába állítása, családalapítása (Theodor W. Schultz Nobel-díjas közgazdász számításai szerint a nemzeti jövedelem 30 százalékát igénylő „jövő beruházásai”) magánügy, hobbi, jóleső időtöltés: ki bélyeget gyűjt, ki kutyát tart, ki gyereket nevel – ez a liberális világ rendje.

És mit szól mindehhez a közvélemény?

Tízszázéves levelet, hozzászólást, vitacikket olvastam a népesedési viták témakörében 35-40 év óta, az alábbi rövid részletet jó nevű pályatársam – szociográfus, publicista, szociológus – (alá nem írt) leveléből idézem. A legáltalánosabban képviseli a balliberális értelmiség szemléletét. Nyoma sincs már ebben a munkabér családot illető nagyobbik felének.

„Szólásokat pufogatni persze lehet, de az igazság mégiscsak az: civilizált társadalomban, ahol az ember már nincs vak ösztöneinek és a természet törvényeinek alárendelve, az egyén szempontjából a gyerek lehet önző érdek, felelőtlenség vagy többségében – merjük kimondani – hobbi (tehát magánügy), mint teszem azt a bélyeggyűjtés, a kutyatartás stb. Ha pedig hobbi – és nyugodtan elfogadhatjuk, hogy az –, ezt mindenkinek önerejéből kell finanszíroznia! A gyerek tehát öncélú kedvtelés, amelyben manapság a közösség szempontja semmiféle szerepet nem játszik. A nemzet pedig nem fog kihalni, emiatt nem kell aggódnunk, mindig lesznek olyanok, akiknek a gyerek a hobbijuk, mint ahogyan kutyabarátok is mindig vannak, ha nem is kapnak kutyapótlékot és kutyáolat...”

A tudományok igen tevékeny besegítése nélkül itt már hiteles politika jó szándéka, a java értelmiség nemzetföltése sem állíthat meg bennünket a végpusztulás lejtőjén. Hiszen kötetnyi terjedelemmé szaporíthatnám azoknak az életellenes gócnak a felvázolását, amelyek elvénuult társadalmunkat napról napra tovább pusztítják.

Íme néhány – csak címszavakban, kifejtés nélkül:

Életellenes a csak a javak újratermelésére alapozott, az élet újratermelésétől, a társadalmi kontinuitástól függetlenített nyugdíjrendszer.

Életellenes az évtizedek óta szívósan reklamozott, főrangra emelt értékrend szent-

háromsága – jólét, kényelem, szórakozás-élvezkedés – megtoldva még a csúcsra emelést a személyes karrier igézetével oly mértékben életellenessé gyúrni az értékrendet, hogy gyermeket szülni, nevelni csak a megtagadásával lehet.

Életellenes a médiára, elsősorban az elektronikus médiára bízott szocializáció. Természetesen életellenes a magzatgyilkolás szabadon igénybe vehető intézménye, a manipulált „szabadságjogokba” öltöztetett „egyneműek házassága”, a kurtizán életmódra becélzott sterilizáció, a drog, az alkohol és így tovább. Az elvénuult társadalomban már az életellenes erőké a főszerep, voltaképp maga a társadalom vált életellenessé. Hiszen az emberi lét alapkonfliktusa voltaképp az élet igénye és tagadása, az adott korszerű és gyakran nehezen felismerhető formákban. A politikai harcok lényege is az életigenlő és az életellenes erők küzdelme, s ebben a küzdelemben könnyen eltévedhet, aki csak a „jobboldali” vagy csak a „baloldali”, csak a „nemzeti” vagy a „kozmpolita” mundérokraól ítélt, csak azokra figyel.

Korunk legvalóságosabb „kétpártrendszer” ez, megosztja a pártonkívüliek társadalmát, de frontja átvonul belül a pártokon is, melyek csak annyiban különböznek egymástól, milyen arányban tömörül – nem annyira a tagságuk, inkább a vezérek – egyrészt az élet, a megmaradás pártján, másrészt akarva-akaratlan, tudva-tudatlan – a pusztulásán. Mert az élet és a halál, a megmaradás és a pusztulás pólusai közé rendeződnek – nem ám csak a népesedésben –, e pólusokra tájolódnak az ilyen-olyan hatalmi törekvések, politikai, ideológiai tusák, hitviták, manipulációk, a gazdaság, a kultúra szövedékei.

Az elvénuulással beáll a társadalom agóniája, minden lehetséges részletében életellenessé telítődik, maga az elvénuult demokrácia is gerontokráciává – vénuralom-má – alakul, és már további önsorsrontás nélkül is naponta gyorsuló mozgással

Életellenes a manipulált „szabadságjogokba” öltöztetett „egyneműek házassága”, a kurtizán életmódra becélzott sterilizáció, a drog, az alkohol és így tovább.

halad a végpusztulás felé.

Ha Jobbágyi professzor számításai megalapozottak, az utolsó történelmi pillanatokhoz érkeztünk, amikor még lehet remény, hogy kellő önfegyelmel, több évtizedes áldozatok vállalásával lefékezhetjük, megállíthatjuk pusztulásunkat. Megítélésem szerint a számítások megalapozottak, viszont a kellő önfegyelmet és áldozatvállalást én kétségesnek látom. Ám akiben szikrányi tisztesség szunnyad, ebben a helyzetben nem állhat félre, egymással tusakodó hiteinktől, világnézeteinktől függetlenül az önvédelem a legelső parancs.

Külön hangsúlyt érdemel e nyílt levél legfontosabb üzenete: tele a közéletünk életellenes erőtevékenységekkel, ma már ezek szabják meg, ösztönzik, kényszerítik ki ügyeink-dolgaink alakulását, naponta taszigálják a magyarságot a megsemmisülés felé. A halál kultúrájának ezektől az ösztönzőitől a tudományok felmentő serege nélkül nem szabadulhatunk.

● FEKETE GYULA
A cikk szerzője író

Hűség

– Ötvenhét évvel ezelőtt – szólalt meg az idős asszony. – Igen, emlékszem, éppen ezen a napon fogtad meg először a kezem.

A hűvös este lustán lopakodott az erdő felől. Nyáresti illatokat sodort magával a meg-meglöduló szellő. Erjedő gyümölcsök, tikkadt kukoricás, száradó széna illata ölelkezett a patkament lapulevelek fűszeres párájában. Fáradt, poros emberek ballagtak az úton otthonuk felé. A völgyből felhangzott egy-egy kiáltás, néha kocsizörgés zaja, halkuló kutyaugatás.

Az idős házaspár a dombtetőn ült egy padon. Kedvenc helyük volt ez a pad, a tekintet innen magába ölelte a tág teret, a lágy dombokat, majd az erdőt, a távoli hegyeket. Ha tehették, esténként kiültek ide szemlélni a nyugodni készülő világot. No meg itt fogták meg először egymás kezét. Mikor is? Az asszony tartotta mindig számon ezeket a helyszíneket és időpontokat – gondolta magában az öregember. De nagyon is régen volt az már! – sóhajtott magában.

– Ötvenhét évvel ezelőtt – szólalt meg az idős asszony. – Igen, emlékszem, éppen ezen a napon fogtad meg először a kezem. A férfi nem lepődött meg, tudta, hogy gondolataik és érzéseik is egybeolvadtak már. Kezébe vette, s megsimogatta felesége kezét. Köszönöm a Mindenhatónak, hogy megszületté! – mondta a tekin-

tete. Az asszony arca ragyogott. S kéz a kézben szálltak, repültek a nyáresti dombok fölött, keresztül az életükön. Látták a kis templomot, ahonnan elindultak. A násznépet, a kavargást, a boldog sokadalmat. Az asszony még ennyi év után is elpirult az együtt töltött boldog órákra gondolva. Nem volt más az életükben, csak ők ketten, egymáséi. Nem volt mitől féljenek, soha nem kellett bujkáljanak. Szégyenkezés nélkül nézhettek egymás szemébe. S jöttek sorban a gyerekek. Fokozatosan tanulták meg becsülni bennük Isten ajándékát. Belőlünk lettek, de mégsem tulajdonunk ők – gyönyörködtek ugyanakkor leplezetlenül büszkeséggel rájuk tekintve. Gazdaggá sose váltak, de a szükségeset mindig megkapták. Mily könnyű volt most átrepülni a nehéz, próbás idők! A betegségek, szeretteik halála őket sem kerülte el. Tavasz fagy, nyári jégverés is sújtotta két kezük munkáját. De hát nem voltak egyedül, egymásnak feszíthették hátukat a nehéz napokban. Ha az egyik csüggött el, bátorította a másik. Ajándék volt az is, hogy egyszerre, egy időben sose tört rájuk

a kétségbeesés. A bántó szavakat mostanra mind elfeledték, segítségükre volt az átélte, megbocsátó szeretet. Az otthon védelettséget biztosított a számukra. Jó volt mindig hazamenni úgy, hogy bizonyosak lehettek, otthon nem várja őket meglepetés. Megtartó-hordozó szeretettel kapaszkodtak egymásba.

A szárnyaló emlékutazás egyszer csak véget ért. Még a szerelemből is maradt öregségünkre – gondolta magában az öregember. Ezek a fiatalok mennyi mindent nem tudnak még – kuncogott csendesen, s megszorította felesége kezét. Ott a dombtetőn az öreg házaspár körül lelassult az idő. Feloldódtak a mindenség harmóniájában. Észrevétlenül egyszerre csak fává változtak. Megadatott nekik, hogy nem kellett egymást eltemetniük. Ha útjaid során két fát látsz valahol, egymás mellett, különállón, gondoldj arra, hátha ők azok...

● LUPTÁK GYÖRGY

„ÉN – TE-rólad el nem feledkezem!”

Beszélgetés Szarka Miklós református lelkésszel, pár- és családterapeutával, klinikai lelkigondozóval, a Református Egyház Bethesda utcai Házasság- és Családsegítő Szolgálatának vezetőjével.

Statisztikai adatok tükrében milyen a magyar családok lelki-mentális állapota, hiszen riasztó a hír, hogy az elmúlt 50-60 évben hatszorosára nőtt az elváltak száma? Valóban ilyen riasztó a helyzet?

A szolgálat munkatársai

Mivel a Népeségtudományi Kutatóintézetrel szakmai kapcsolatunk van, pontos adatokra hivatkozhatok. A válások száma nem nőtt hatszorosára, sőt: alig duplázódott az elmúlt 50 évben (1948-ban 16.590, 2005-ben mintegy 26.000 de jure válást regisztráltak). Ennél differenciáltabb mutatókra kell figyelni: az elmúlt 50 évben több mint felére csökkent a polgári házasságkötések száma (1948: 97.710; 2005: 42.791). Ennek és egyéb mutatóknak „árnyékában” megduplázódott az egyedül élők száma (1970: 594.759; 2001: 1.013.889), sőt 1970 óta megháromszorozódott a nem házas együtt élő párok száma (1970: 61.896; 2002: 200.302). Mindennek van egy, az egész társadalomra kiható negatív következménye: a teljes vagy házaspáros családok száma az elmúlt 30 évben mintegy 600.000-rel csökkent (1980: 2.697.000; 2005: 2.065.000). Ez utóbbi tény különösen drámai üzenetet hordoz: E ponton érzékelhető leginkább a házaspárkapcsolatok és a család válsága.

Mindeközben hányan keresik fel a Családsegítő Szolgálatot, többen vagy kevesebben?
E ponton is a számadatok a legbeszédebbek. Az elmúlt rövid tíz évet figyelembe véve: 1999-ben 320-an; 2005-ben 908-an; 2008-ban 1470-en; és ez évben az eddigi havi protokolljaink, statisztikáink szerint a hozzánk fordulóik száma meghaladja majd az ezerötvenet is. A probléma az, hogy az emberek, párok, családok legtöbbször „későn” érkeznek. Olyan ez, mint a daganatos betegségek: minél később avatkozhatunk be diagnosztikusan és terápiásan, annál rosszabbak az eredményes segítség esélyei. De Istennek hála, pozitív tapasztalataink is vannak. Isten megfoghatóan velünk van. A könnyebben kezelhető, ún. kommunikációs zavar problémák kommunikációs-konzultációs tréningekkel könnyebben oldhatók fel. De végül is Istennél nincs könnyebb vagy nehezebb eset.

Milyen szakmai profilok szerint csoportosítják az Önökhöz fordulóik kríziseit? Kik dolgoznak Önnel, Önökkel együtt?
Egy egyházi-keresztény teológiai értékrendet valló segítő szolgálat is mindenkit be kell, hogy fogadjon. Természetesen, ha valakinél a Jézusba vetett hit dinamizálható a segítő folyamat során, akkor az óriási segítséget jelenthet. Mi egy adott válsághelyzet feloldására koncentrálnunk, de ha a válságkezelés közben páciensünk nyitottá válik a létezés átértelmezésére – hiszen egy komoly válság a lét értelmét is kérdésessé teszi, teheti a szenvedő ember számára – akkor Krisztusban mutathatjuk fel ŐT mint megoldást. Persze, ennek el kell, hogy jöjjön a KAIROSZ-a, az „üdvösség órája”.

Egyébként pár- és családterápia, nevelési tanácsadás, abortuszválság-kezelés, gyermekpszichológiai gondozás, lelki vezetés, lelkigondozás képezik szakmai profiljainkat. Vannak főállású szakember munkatársaink: védőnő, pszichológus, gyermekpszichológus, lelkipásztor. Igyekszünk, hogy a jó szakmaiság mellett munkatársaink hívő keresztény emberek legyenek. No és itt van Bethesda Gyermekkorházunk és annak szakorvosi gárdája is, akik na-

gyon segítőkészek – mi pedig segítünk az általuk hozzánk küldött embereken, gyermekeken.

Említi, hogy hívő emberek is válságba kerülhetnek. Mi a helyzet, amikor hívő emberek válnak? Kerülhetnek ők is ilyen helyzetbe?
Persze, hogy kerülhetnek! Mikor a Genezáreti tavon vihar tört ki (Mk 4), a Jézust és tanítványait szállító halászhajó ugyanúgy viharba került, mint a többi. A hívő ember is eleshet, elfáradhat, sőt ki is éghet. Aki áll, vigyáznia kell, hogy el ne essék (1Kor 10,12). Még Illés próféta is elesett és válságba került. Arról nem is beszélve, hogy mikor az ember kapcsolati, lelki válságba jut, a hite is viharba kerülhet. Vannak konok, makacs, enyhébb vagy súlyosabb személyiségzavarral küszködő hívő emberek is: az Igét ismerik, csak önmaguk ismeretében akadtak el. Vannak hívő emberek, akik önmaguknak alkottak istenképet, de nem engedik, hogy Isten teremtsen bennük új embert. Aztán válság közben derül ki, hogy istenük nem élő Isten. Bizony válás is előfordul keresztényeknél is. Sok „hívő” házaspár nem tanul meg kommunikálni, viselkedni, és nem dolgozzák fel otthonról hozott negatív családi mintáikat. Ítéletet nem mondhatunk. Munkánk nem az erkölcsi ítélőbíró, hanem a

segítő munkája. A bűn az bűn, de Jézus sem kárhoztatott, hanem feltárt és gyógyított. Azon dolgozunk, hogy ne mi „süssük rá” valakire, hogy bűnös, neki magának kell felismernie ezt.

És a lelkészek felkeresik Önöket?
Az elmúlt tíz évben 40 lelkész házaspár és 10-15 lelkész egyén keresett fel bennünket. A fentiek állnak rájuk is azzal a megjegyzéssel, hogy a lelkész házaspárok hajlamosak még hosszabb ideig „jegelni” a problémájukat. Itt a legszomorúbb az, hogy több lelkésznél a kegyességnek, a pietásnak nyoma sincs a válságok idején. Kegyeskedés van, a bibliaórán, de egyéni kegyesség nincs a magánéleti krízisben. A legtöbben elfelejtik, hogy magánéletük szerves része a közéletnek. Az értékközlő emberek negatív magánéleti mintáikkal rengeteget ártnak, de ezzel ugyanígy vannak a politikusok, jogászok, orvosok, pedagógusok is. Botránkozni mindig azok botránkoznak, akiknek nagy szükségük lenne jó mintára: a fiatalok és a személyiségükben nem fejlett egyének.

Mondhatjuk hogy divatjammult a házasság?
Nem! Nem a házasság intézménye van krízisben, hanem az egyén van létválságban! A házasság nem lehet divatjammult, mert Isten első teremtetési rendjéhez tartozik. Ugyanúgy, mint az állam

segítő munkája. A bűn az bűn, de Jézus sem kárhoztatott, hanem feltárt és gyógyított. Azon dolgozunk, hogy ne mi „süssük rá” valakire, hogy bűnös, neki magának kell felismernie ezt.

És a lelkészek felkeresik Önöket?
Az elmúlt tíz évben 40 lelkész házaspár és 10-15 lelkész egyén keresett fel bennünket. A fentiek állnak rájuk is azzal a megjegyzéssel, hogy a lelkész házaspárok hajlamosak még hosszabb ideig „jegelni” a problémájukat. Itt a legszomorúbb az, hogy több lelkésznél a kegyességnek, a pietásnak nyoma sincs a válságok idején. Kegyeskedés van, a bibliaórán, de egyéni kegyesség nincs a magánéleti krízisben. A legtöbben elfelejtik, hogy magánéletük szerves része a közéletnek. Az értékközlő emberek negatív magánéleti mintáikkal rengeteget ártnak, de ezzel ugyanígy vannak a politikusok, jogászok, orvosok, pedagógusok is. Botránkozni mindig azok botránkoznak, akiknek nagy szükségük lenne jó mintára: a fiatalok és a személyiségükben nem fejlett egyének.

Mondhatjuk hogy divatjammult a házasság?
Nem! Nem a házasság intézménye van krízisben, hanem az egyén van létválságban! A házasság nem lehet divatjammult, mert Isten első teremtetési rendjéhez tartozik. Ugyanúgy, mint az állam

segítő munkája. A bűn az bűn, de Jézus sem kárhoztatott, hanem feltárt és gyógyított. Azon dolgozunk, hogy ne mi „süssük rá” valakire, hogy bűnös, neki magának kell felismernie ezt.

Mi a jó házasság titka?
„Alulnézetből” az értékek kölcsönös ajándékozása, a kapcsolatunk határainak közös őrzése, a félelem vagy féltékenység nélküli szeretet, mely szabadságot ad a másoknak. „Felülnézetből” pedig a Kegyelem! No és ha személyiségünkkel együtt fejlődik házasságunk is. Ez egy életen át tartó munka.

Mi az Igéje, amit az Önökhöz fordulóknak a szívére helyez?
Az Ige – különösen a betű – nem recept, egy adott szituációban Isten Szentlelke mondhat ki velem Igét, de ugyanazt különféle élethelyzetekre semmiképpen. Nekem van Igém, melylyel Isten ebbe a szolgálatba állított, de ezt 20 évvel ezelőtt én kaptam. Az anya elfelejtkezhet gyermekéről, de Isten soha nem feledkezik el rólunk (Ézs 49,15-16).

• KÓHÁTI DOROTTYA

segítő munkája. A bűn az bűn, de Jézus sem kárhoztatott, hanem feltárt és gyógyított. Azon dolgozunk, hogy ne mi „süssük rá” valakire, hogy bűnös, neki magának kell felismernie ezt.

Mi a jó házasság titka?
„Alulnézetből” az értékek kölcsönös ajándékozása, a kapcsolatunk határainak közös őrzése, a félelem vagy féltékenység nélküli szeretet, mely szabadságot ad a másoknak. „Felülnézetből” pedig a Kegyelem! No és ha személyiségünkkel együtt fejlődik házasságunk is. Ez egy életen át tartó munka.

Mi az Igéje, amit az Önökhöz fordulóknak a szívére helyez?
Az Ige – különösen a betű – nem recept, egy adott szituációban Isten Szentlelke mondhat ki velem Igét, de ugyanazt különféle élethelyzetekre semmiképpen. Nekem van Igém, melylyel Isten ebbe a szolgálatba állított, de ezt 20 évvel ezelőtt én kaptam. Az anya elfelejtkezhet gyermekéről, de Isten soha nem feledkezik el rólunk (Ézs 49,15-16).

Mi az Igéje, amit az Önökhöz fordulóknak a szívére helyez?
Az Ige – különösen a betű – nem recept, egy adott szituációban Isten Szentlelke mondhat ki velem Igét, de ugyanazt különféle élethelyzetekre semmiképpen. Nekem van Igém, melylyel Isten ebbe a szolgálatba állított, de ezt 20 évvel ezelőtt én kaptam. Az anya elfelejtkezhet gyermekéről, de Isten soha nem feledkezik el rólunk (Ézs 49,15-16).

Mi az Igéje, amit az Önökhöz fordulóknak a szívére helyez?
Az Ige – különösen a betű – nem recept, egy adott szituációban Isten Szentlelke mondhat ki velem Igét, de ugyanazt különféle élethelyzetekre semmiképpen. Nekem van Igém, melylyel Isten ebbe a szolgálatba állított, de ezt 20 évvel ezelőtt én kaptam. Az anya elfelejtkezhet gyermekéről, de Isten soha nem feledkezik el rólunk (Ézs 49,15-16).

• KÓHÁTI DOROTTYA

segítő munkája. A bűn az bűn, de Jézus sem kárhoztatott, hanem feltárt és gyógyított. Azon dolgozunk, hogy ne mi „süssük rá” valakire, hogy bűnös, neki magának kell felismernie ezt.

• KÓHÁTI DOROTTYA

segítő munkája. A bűn az bűn, de Jézus sem kárhoztatott, hanem feltárt és gyógyított. Azon dolgozunk, hogy ne mi „süssük rá” valakire, hogy bűnös, neki magának kell felismernie ezt.

• KÓHÁTI DOROTTYA

Házassággondozás egyházunkban

A lelkész megkéri a konfirmandusokat, hogy írják be a füzetbe szüleik adatait. Egyikük ártatlan tekintettel megkérdezi: „Most melyik apukámra tetszik gondolni?” Mert hogy más az édesapa és a nevelőapa. Utóbbi személye időközben talán még változik is.

Egy lelkész kollégám meséli, hogy falujukban negyedszázada évente átlagosan még húsz esküvő volt, manapság sokszor egy sincs. Nem azért, mert előregedik a település, hanem azért, mert polgárjogot nyert az élettársi kapcsolat. Ebben az

idősebbek, köztük a presbiterek többsége sem talál kivétlivalót.

Jegyesoktatásokon általában már az első beszélgetés során kiderül, hogy a házasságra készülő fiatalok együtt élnek.

Fájdalmas tény, hogy a társadalom egészére jellemző házassági válság az egyházat is elérte. Önáltatás volna azt mondani, hogy nálunk sokkal külön a helyzet. Ha pedig a lelkészcsaládok közismertté váló tragédiáit látjuk, akkor még inkább érezzük, hogy sürgősen tenni kell a bajok orvoslásáért. A krízisjelenségek között elsőként a lelké-

szek nagyszámú válását említhetjük, ám korántsem csak erről van szó. Nem dughatjuk a fejünket a homokba, és szólnunk kell arról a jelenségről is, amikor nem következik ugyan be válás, de valamelyik fél egyértelmű, adott esetben folyamatos hűtlensége bizony szomorú tény. Létezik azonban – lelkészek esetében is – családon belüli erőszak, fizikai bántalmazás és lelki terror, despotikus bánásmód a családtagokkal. A krízisnek olykor kirobbantója, mások következménye az alkoholizmus, a számítógép-függőség, az anyagi visszaélés

vagy „csupán” az, hogy egy-egy lelkész családját elhanyagolva – a szakirodalom kifejezésével „workaholic” módon – a munkába temetkezik.

Mit lehet tenni? Egyrészt szükség van a biblikus és teológiai tisztázásra és ennek nyomán a megfelelő egyházfegyelemre. A bűnt bűnnek kell nevezni – tudva és hirdetve persze, hogy van bűnbánat és bűnbocsánat –, érvényesíteni kell a személyes lelkivezetés gyakorlatát, és adott esetben élni kell disziplináris eszközökkel. A biblikus örökséghez ragaszkodva a leghatározottabban le kell szögeznünk például, hogy egyházunkban egyaránt megengedhetetlen az azonos nemű párok megáldása és a homoszexuálisok lelkésszé szentelése.

Hazai egyházunkban egy kis – általam vezetett munkacsoport – foglalkozik a lelkészek házassági krízisei orvoslásának szükségességével és lehetőségével. Munkánk részeredményeit már a zsinat elé tartuk, de sok még a feladat. El szeretnénk érni, hogy házasságra és a lelkészcsaládok speciális élethelyzetére való felkészülés már az Evangélikus Hittudományi Egyetemen megkezdődjék. Nagy szerepet szánunk a prevenciónak is. Ha a családi válság legkisebb jelei mutatkoznak, azonnal keresni kell – lehetőleg közösen – a megoldást. Ez első szinten a barátokkal, kollégákkal való intenzív kapcsolatapolást és őszinte beszélgetéseket jelent, második szinten pedig szakemberek bevonását. Le kell tudni győzni az abból adódó gátlást vagy szégyent, ha példának okáért egy lelkész házaspár pszichológus vagy éppen szexológus tanácsát veszi igénybe. A konfliktuskezelésnek a legkülönbözőbb formái vehetők hatékonyan igénybe: a prevenció és terápia akkor lehet igazán hatékony, ha az együtt jár a lelkési szupervízióval. Ezzel kapcsolatban a legújabb időkben számos jó kezdeményezés született. Külön kell foglalkoznunk a gyermekekkel. Közismert tény, hogy lelkészcsaládok-

ban ők sokszor hátrányos helyzetűvé válnak, ami testi-lelki (beleértve hitbeli) fejlődésük szempontjából hátrányos lehet. Már csak ezért is indokolt, hogy

a lelkészcsaládok rendszeresen keressék annak alkalmát, hogy közösen el tudjanak menni nyaralni, illetve év közben is tartalmass közös programokat szervezzenek. Cél szerű továbbá annak a lehetőségnek a megtalálása is, hogy a lelkész házaspár alkalmanként néhány napig együtt, csak egymásra figyelve lehessen. Ne válják valósággá a bibliai ígének ilyen elferdítése: „Míg a gyerekek tőle el nem választ...”

A lelkész házasságok védelmével kapcsolatosan intézkedési csomagot állítunk össze. Szükséges, hogy a válságba jutott házasságban élők a lelki és mentális, illetve más nélkülözhetetlen segítséget megkapják, s ezzel a válságot leküzdjék, és így a válást lehetőség szerint megelőzzük. Az egyház gyógyító szolgálata azt jelenti, hogy az érintett felek megtalálják a bűnbánat, a bűnbocsánat, a megbocsátás és kiengesztelődés útját. Amennyiben mégis bekövetkezik a válás, akkor kívánatosnak látszik

Fájdalmas tény, hogy a társadalom egészére jellemző házassági válság az egyházat is elérte. Önáltatás volna azt mondani, hogy nálunk sokkal külön a helyzet.

annak érvényesítése, hogy az elvált lelkész munkaviszonya az adott gyülekezetben vagy intézményben legalább átmenetileg megszűnjön. Lelkigondozói törődéssel kell a megcsalt vagy magára maradt félhez fordulni. Szükségesnek látszik egyházunkban is valamiféle házassági tanácsadó és házasságot segítő szolgálat felállítása, vagy valamely egyház már meglévő intézményéhez való kapcsolódás.

A fenti problémák egyházunk egészét nyomorítják, ezért a bajok orvoslásának szándéka is kiemelt feladattá kell, hogy váljon. Egyaránt igaza van Pál apostolnak és Jézusnak. Az apostol így ír: „*Ha szenved az egyik tag, vele együtt szenved valamennyi*” (1Kor 12,26). Jézus pedig így tanít: „*Simon, Simon, íme, a sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát, de én könyörögtem érted, hogy el ne fogyatkozzék a hited: azért, ha majd megtérsz, erősítsd atyádfiát*” (Lk 22,31).

• FABINY TAMÁS

A házasság nem működik magától!

Dr. Pálhegyi Ferenc

Pszichológus, nyugalmazott főiskolai tanár, a Bibliai Házassággondozó Szolgálat alapítója, vezetőségi tagja. Előadásokat tart az országban (néha Erdélyben, Felvidéken és Kárpátján is) párkapcsolati és házassági témákban. A Biblia és Család című lap szerkesztője.

Milyen érvek maradtak a házasság mellett a mai időkben?

Mariska néni csodálatos háztartási gépet kapott ajándékba az unokáitól. Ez a gép a mellékelt prospektus szerint szinte mindent tudott: darált, mixelt, dagasztott, főzött... De a néni hiába nyomkodta a megfelelő gombokat, a gép nem működött. Több heti próbálkozás után tette föl a kérdést: „Milyen érvek szólnak amellest, hogy megtartsam ezt a gépet? Hiszen nem működik. Szabadísznek nem elég szép, meg

helyet is foglal fölöslegesen.” De mielőtt visszaadta volna az ajándékozónak, a szomszédasszonya megkérdezte tőle: „Mariska, bedugtad a gép dugóját a konnektorba, amikor kipróbáltad?” Talán mi is úgy vagyunk a házassággal (Isten ajándékával), mint Mariska néni a háztartási géppel. A mellékelt „prospektus” (a Biblia) fontos utasításokat tartalmaz: „Rendeljétek alá magatokat egymásnak!” „Szeressétek egymást!” „A férfiak gondoskodjanak feleségük-ről, mint a saját testükről!” „Az asszonyok tiszteljék a férjüket!” Mindezt igyekszünk megtenni, de előbb-utóbb rájövünk: nem megy. Hol van a hiba?

A bűnesetkor megszakadt a kapcsolatunk az Élet Forrásával. Azóta csak biológiailag élünk néhány évtizedig. Isten nélkül lelkiileg halottak vagyunk. A halottak (az önző emberek) nem képesek szeretni és tisztelni egymást. Isten „áramkörére” kapcsolódva nem kérdés, hogy milyen érvek szólnak a házasság mellett. A házastársi kapcsolat a legalkalmasabb eszköz arra, hogy megvalósuljon bennünk Isten eredeti terve: a társára figyelő, önmagát háttérbe szorító, az Ő szeretetlenségét tükröző (Isten képét hordozó) ember.

A házasság nem boldogságin-tézmény – mondják sokan. Akkor mi?

A Bibliában nem szerepel ez a boldogmondás: „Boldogok a házasok.” De tudnunk kell: a bibliai boldogságfogalom nem azonos a komfortérzessel. A több mint száz boldogmondást így lehetne összefoglalni: *Boldogok, akiknek az*

Úrral helyreállt a kapcsolatuk. Közben lehet, hogy nélkülöznek, szenvednek, tűrnek, egymásban is csalódhatnak... Mégis boldogok, mert Jézus Krisztussal közösségben élnek. Boldog házassághoz boldog emberek kellene. Hogy mi a házasság? Egy

lémák. Gyakran tart előadásokat nevelési témákból az

lem, elfogadottság érzése - hogy néhányat említünk a házasság előnyei közül.

férfi és egy nő Isten színe előtt kötött, életre szóló szövetsége. Ha ezt a szövetséget nem törik meg, hanem ragaszkodnak az Úrhoz és egymáshoz, akkor botlásaik és az egymásnak okozott fájdalmak ellenére is boldog lesz a házasságuk.

Hogyan tartsuk karban ezt a törékeny közösséget; ha baj van, mit tegyünk?

Ne azzal kezdjük, hogy igyekszünk sorban megvalósítani a házasságra vonatkozó bibliai útmutatásokat! Ez ugyanolyan lenne, mint ha a háztartási gép egyes funkcióit próbálnánk működtetni az áramkörre való csatlakozás nélkül. „*Hanem keressétek először Isten országát...*” Ismerjük fel, hogy Istentől elszakadt (bűnös) emberként maximális igyekezetünk sem elég! Fogadjuk el a bűnbocsánatot az Úrtól, hogy mi is képesek legyünk kiengedni társunkat „*az adósok börtönéből*” (Mt 18,21–35)! Ezután indítsuk el a kívánt szeretetprogramokat!

Dr. Sallai János

Szakpszichológus. Főbb tevékenységi területei: házassági, gyereknevelési, önismereti, életvezetési prob-

ország különböző városaiban, valamint pszichológiát oktat főiskolán.

Milyen érvek maradtak a házasság mellett a mai időkben?

Nem a házasság van válságban, hanem a házasság szereplői. A Teremtő alkototta meg az egy férfi és egy nő szövetségére épülő monogám, egy életre szóló szeretetkapcsolatot. Ebből következik, hogy ez jó intézmény, a váltságot tehát a résztvevők okozzák. Ha valamivel nem a létrehozó előírásai szerint bánunk, s így az rosszul működik, akkor nem bölcs dolog az alkotót hibáztatni ahelyett, hogy megnéznénk, mit rontottunk el. Ha valaki például a mosógépet nem a kezelési utasítás szerint használja, hanem pl. filmet akar vele nézni, ne csodálkozzon, hogy ez nem sikerül, s főleg ne a létrehozó mérnököt szidja. A házassággal sokaknak az a bajuk, hogy nem működik magától. A jó házasság komoly munkát kíván mindkét fél részéről – önnevelés, türelem, egymásra figyélés, megbocsátás, folyamatos párbeszéd, hatékony konfliktuskezelés stb. Ugyanakkor szeretet, gondoskodás, baj és betegség esetén kiemelt törődés, magány ellen véde-

A házasság nem boldogságin-tézmény – mondják sokan. Akkor mi?

A házassági boldogság kérdése már a kezdetekben eldőlt. Ha valaki azért akar házasodni, hogy boldog legyen, s a párja is csak ezért, akkor az önzés kettesben veszélye áll fenn. Ilyenkor valószínűleg jobb, ha nem kötnek házasságot. Sokkal vonzóbb megközelítés, ha azért akarok házasodni, hogy a páromat boldoggá tegyen, s ha ez sikerül, akkor leszek én is boldog. Ha a párom is ugyanígy gondolja, akkor ez remény-

Ha ragaszkodnak az Úrhoz és egymáshoz, akkor botlásaik és az egymásnak okozott fájdalmak ellenére is boldog lesz a házasságuk.

keltő házasság lehet. Ekkor a figyelem középpontjában az áll, hogy mivel okozhatok örömet, boldogságot a másiknak. Ehhez igyekszem őt jól megismerni, fantáziámat működtetni, majd ötleteimet megvalósítani. Tehát árt a házasságnak a párom nevelése, kritizálása, sértegetése, megbántása. Fogadjam el férjemet, feleségemet olyanak, amilyen, hisz ezért házasodtam össze vele. Mint mondják, megváltoztatni csak egy embert tudunk – önmagunkat. Ha

mindkét fél megteszi a másik iránti szeretetből a maximumot, akkor jó esélye van a boldog, hosszú életű házasságnak.

Hogyan tartuk karban ezt a törekény közösséget; ha baj van, mit tegyünk?

A házasság folyamatos karbantartást igényel mindkét fél részéről. Nem jó megközelítés, hogy velem nincs probléma, a másiknak kell változnia. Jól

másik iránt. A tipikus női kérdés: Már nem szeretsz, drágám? Jelzi a szeretet kifejezésének fontosságát (ezen a téren talán a férfiak teljesítenek gyengébben az esküvő után). Fontos, hogy legyen rendszeresen kettesben programjuk – akkor is, ha vannak gyerekeik. A nagyszülők jelentős szerepet játszhatnak a gyerekfelügyelet biztosításában. Ajánlatos a felmerült konfliktusok mielőbbi közös megoldása a házasságban – nem halogatni, nem duzzogni, nem idegenekkel, ismerősökkel megbeszélni. Ha a párkapcsolatban komoly bajok vannak, ne szégyelljünk szakemberrel konzultálni! Hívó házaspárnak hívó szakembert tartok célszerűbbnek. A válást nem tartom jó megoldásnak. Ne feledjük

Nem jó megközelítés, hogy velem nincs probléma, a másiknak kell változnia.

el, hogy önmagunkat visszük magunkkal a következő kapcsolatba is! Inkább

közös munkával hozzuk rendbe házasságunkat! „Vásat vassal élesítenek, és mindenki a társa személyét csiszolja.” (Péld 27,17)

Dr. Süle Ferenc

Pszichiáter, jungi családterapeuta, az Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet (OPNI) volt Valóslélektani Osztályának főorvosa.

Milyen érvek maradtak a házasság mellett a mai időkben?

A történelem legbeváltabb együttélési formája. Az utódok szempontjából egyértelműen értékesebb fejlődési lehetőséget biztosít. A házások tovább élnek. Az emberi kapcsolat csak tartós, válságokon át vezető formában tud komoly mélységeket elérni.

A házasság nem boldogságintézmény – mondják sokan. Akkor mi?

A személyiségfejlődés, az individualizáció legfőbb terepe. Nincs más kapcsolatforma, ami akár megközelítené azt a sokszínűséget, ahány szinten a házasságban két ember egymásra hat. Ebből adódik az önismeret, az önmegvalósítás annyi problémájával való szembesülés és a kapcsolatformáknak, a szerepviszonylatok lehetőségeinek hatalmas gazdagsága. A fejlődés lehetősége annál nagyobb, minél többszínű problémával találkozunk, amik megoldásra készítenek bennünket. A fejlődés a problémamegoldásokon keresztül történik az életben.

Hogyan tartuk karban ezt a törekény közösséget; ha baj van, mit tegyünk?

A legfontosabbnak a szeretetből származó érzések kifejezését és a másik empátikus megértésére való törekvést tartom. A felmerülő, kialakuló ellentétek szükségszerűen jelentkeznek, azt mutatják, hogy a házasság él és működik. Ezek sokoldalú megbeszélésén, az őszinte önelemzésen keresztül gazdagodik személyiségünk és kapcsolatunk. A megértés a problémák kialakulása történetének megértését is jelenti, melyek gyakran visszavezetnek egészen a gyerekkorig, sőt elvezethetnek a családi történet rejtett múltjába is, az „ősök szellemeihez”, amikkel meg kell küzdenünk. A szeretet, ami a másik javának az akarása, nem azonos a másik egyszerű kiszolgálásával, hibáinak vagy akár kórosságainak való behódolással, mert nem ettől fejlődik. Talán a legfontosabb, hogy keressük a másikban az isteni szikrát, az igazi méltóságát, és azt segítjük!

• Sz. J.

Együttélés? Házasság?

Élénk levélváltás bontakozott ki a pestszentlőrinci ifi levelezőlistáján, amikor felvetődött az együttélés és/vagy házasság témája. Huszoneves, keresztyén fiatalok véleményéből szemezgettünk:

Sok ismerősöm a házasságnál rontotta el az életét, mert csak akkor tudta meg, kit választott, amikor már összeköltöztek!

Az együttélésben önzés is van: Jó lesz-e nekem a másik?

A házasság egyik szépsége, hogy mire odáig jutunk, már sokat tudunk a másiktól, de maradnak olyan dolgok, amelyeket csak a házasság kötelékében mutatunk meg egymásnak. Hogy ezek között van jó és rossz? Természetes. Felesleges tehát az összeköltözéssel modellezni, mert úgysem tudjuk az összes elképzelhető szituációt kipróbálni...

Nagy gond, ha csak ezt a két lehetőséget látjuk: „megismerni egymást” a házasság előtt, vagy néhány év múlva minden tönkremegy. És ha éppen a kipróbálás miatt megy tönkre bennünk valami, amit aztán nem lehet helyrehozni?

Ha szeretem a másikat, akkor tisztelem, és vigyázok rá, hogy testi-lelki tisztaságát megőrizze.

Sokakban van kapuzárási pánik, de ezt nem kellene másra is kivetíteni. Nagyon frusztrál, amikor a legjobb szándékkal küldenek pl. az egyedülálló istentiszteletére...

Elég hosszú időt töltöttem egyedül. Nehéz volt – elsősorban a környezetem miatt; volt, aki megkérdezte, hogy a nemi identitásom rendben van-e. Semmi bajom nem volt, csak ki akartam várni az igazit. Érdeemes volt!

Isten teremtette a férfit és a nőt, hogy egymás segítőitársai legyenek mind a földi dolgokban, mind a lelki épülésben.

A házasságot szent köteléknek tartom.

Ne feledjük, hogy Pál Krisztus és az egyház kapcsolatát a házasság képével szemlélteti, tehát egy jól megélt házasság a mennyország előképe.

A párkapcsolatnak időnként meg kell újulnia. Erre jók pl. az áldás-istentiszteletek, remélem, gyülekezetünkben még sokáig él ez a hagyomány.

Egy boldog kapcsolatban legalább annyi az akaratlagos rész, mint a lángolás.

Akik az „igaziban” a tökéletest keresik, könnyen kiábrándulnak. Lássam meg a társamban az Úr ajándékait, és fogadjam el, hogy ő is bűnös ember!

Nem költöztünk össze a házasságkötésünk előtt, viszont sok időt töltöttem a páromnál, tehát félig-meddig úgy működött, mintha együtt élnénk. De nem az volt a cél, hogy „kipróbáljuk” egymást, egyszerűen jó volt együtt lenni.

Tudni kell: ha valamit elrontunk, akkor van bűnbocsánat. Fontos, hogy ne legyen Isten előtt titkolnivalónk.

Mi az öt és fél éves párkapcsolat alatt egyszer sem aludtunk együtt. Ez olykor próbatételt jelentett, az egymás iránti szeretet és tisztelet azonban megtanított sok mindenre, ami biztos alapja a házasságunknak. Hálás vagyok Istennek ezért az ajándékért. Isten adjon bölcsességet mindenkinek, hogy a Neki tetsző utat tudja választani.

• H. E.

GAME OVER: olvastuk – nem a számítógép képernyőjén, hanem séta közben a pólóárus standjánál – „tanulsá-

Kedves Házastárs Sorstársaink!

gos” feliratot. A felirathoz tartozó kép is beszédes: (még) mosolygó menyasszony mellett búslakodó vőlegény.

„A házasság olyan, mint az ostromlott vár. Aki kinn van, be akar jutni; aki benn van, kifelé törekszik” – jutott eszünkbe a pólóról a házasság buktatóira, nehézségeire vonatkozó, ám tréfának szánt gondolat. Ez a világ képe a házasságról.

A köztudatban él egy másik házassági modell is. Pl. a filmipar kasszasikerei bizonyítják, mennyire vevők vagyunk erre is. Csak a szereplők és a sztorkik változnak, a séma ugyanaz: egy fiú és egy lány sok akadályt leküzdve a film végén elhomályosult tekintettel mondja ki a boldogító igent. Majd megjelenik a felirat: THE END, és a folytatás valóban senkit sem érdekel.

Ránk is hatott ez a modell. Huszonegy évvel ezelőtt mi is beteljesült örömmel álltunk az oltár előtt, mint akiknek nincs más dolguk, mint hogy boldogan éljenek, míg meg nem halnak. Aztán hamar tapasztaltuk a tréfának szánt megjegyzések igazságmagyát is. Nem romlott meg a házasságunk, az átlaghoz képest harmonikusan éltünk, a gyereknevelés és a megélhetés feladatai egymáshoz fűztek ben-

nünket. De már eltűnt szerelmünk a fény, szívünkben ragyogás. Akkoriban azt gondoltuk: ez természetes, ez az, amit a „bölcsek” úgy mondanak: A szerelem átalakul szeretetté. Ebben az időben kaptunk meghívást a

sünkban, és leleményes szeretettel gazdagítsuk egymást.

A jónál is van jobb. Ezt tapasztaltuk meg a

Házasság Hétvége (HH) közösségébe. Először megijedtünk: „Hát már kívülről is látható, amit magunknak sem merünk még bevallani?” Aztán tiltakozni kezdtünk: „Ha nekünk lenne három szabad napunk, el tudnánk azt tölteni saját magunk is!” Harmadszorra azonban kötélnek álltunk, és részt vettünk az Első Hétvégén.

Nem volt katartikus élmény, mégis úgy tapasztaltuk, hogy megváltoztatta kapcsolatunkat. Valami olyat éltünk át, amit a kánai menyegző ifjú párja: Jézus jelen van házasságunkban, és az elfogyó öröm helyett még nagyobb, még jobb örömet ad.

A HH-n tudatosult bennünk, hogy a világ modellje mellett Istennek is van terve a házassággal, a mi házasságunkkal is. Ő arra hívott el, hogy ne jelenjék meg a „GAME OVER” vagy a „THE END” felirat, hanem Isten szeretetének jelei legyünk a világban. Ez a hivatás még nagyobb rangot adott kapcsolatunknak. A HH közössége pedig figyelmességével, testvéri nyitottságával és őszinteségével segít bennünket, és folyamatosan bátorít arra, hogy miként a kapcsolatunk kezdetén, most is keressük azokat az értékeket, amelyekkel Isten megajándékozott bennünket a tár-

HH-ban. Ismerünk olyan párokat is, akik válás előtt adtak még egy esélyt maguknak az Első Hétvégén való részvétellel, és Isten ajándékaként élték át újra az első szerelem csodáját. A meghívásnál azonban mindig hangsúlyozzuk, hogy a HH nem válófélben lévő házasságok békéltető eljárása. Olyan párokat hívunk és várunk, akik néhány évi házasság után már tapasztalták a hétköznapi szürke porát, de hajlandóak tenni, dolgozni azért, hogy visszanyerjék közös életük kezdeti ragyogását. Ahogyan a legrendesebb lakásra is ráfér időnként a nagytakarítás, ahogyan növényeink is csak rendszeres ápolás, gondozás mellett gyönyörködhetnek, vagy ahogyan a futószalagról legördülő autót is visszük a százszázalékos szervizelésre. Bár volt már rá példa, de általában a töltőállomásra sem akkor kanyarodunk be, amikor teljesen elfogyott az üzemanyag. Első Hétvégénk óta ilyen töltőállomások számunkra a HH-s alkalmak.

Ui: Ez itt nem a reklám helye. Ez az öröm és hála kifejezése, és biztatás azok felé, akik a jónál is jobbat keresik házasságukban. Jó munkát mindenkinek!

• SZERETETTEL: BENCE ANDRÁS ÉS TIMI

Azt, hogy a házasság rejtelmes dolog, nem kell bizonyítani. Erre nézve „bizonyosságok fellege” tanúskodik. Emberek ősidők óta keresik a kulcsot a szerelem és a házasság titkának megfejtésére.

Korunk egyre fogyó szentimentalista entellektüeljei a romantika bűvkörében élve szívesen fordulnak a költők felé. Jó lenne elhinni, hogy a múzsák kinyitják a szeszám

legnagyobb. A titkok titka. Csakhogy az itt az Írásban kijelentetik. Mert *Isten akarja jelenteni az ember számára.*

„...elhagyja az ember atyját és anyját, és ragaszkodik az ő feleségéhez; és lesznek ketten egy testté. Felette nagy titok ez: de én a Krisztusról és az egyházzal szólok.” (Ef 5,31–32)

E versekben található „lebegtetés” maga is a rejtélyt hangsúlyozza. Olvasom, olvasom, és nem tudok

mindkettőt ugyanaz az energia élteti: az isteni szeretet, az önzéstől és érdektől mentes, önmagát feláldozni is kész „agapé”. Hogyan? Úgy, hogy mind a házasság, mind az egyház ugyanaból a forrásból merít: A sziklát megnyitó golgotai kereszt forrásából. A felette nagy titok és a megismerés kulcsa: a KERESZT.

Ugyanaz az erő, amely Krisztus testét, az

„Felette nagy titok”

ajtaját! De a múzsák tanácsa oly sok költőt megcsalt már, s a reájuk épített „csalfa vak remények” a realitások közsikláján porladnak szét. Petőfi Sándor és Erzsike közösen választott csillaga is kihuny hamar.

Rohanó életünkbe egyébként is nehéz beletuszkolni a művészetet, a költészetet. A mai többségnek a megbízhatatlan költők nem kellenek. Marad tehát számukra a „megbízható(nak vélt) csillag”. Lehet, hogy a médiumok egy részét a titok iránti kíváncsiság, a rejtély megfejtésének igénye menti meg a tönk szélétől? Piacgazdaság van, szabad eszmeáramlás és versenyszellem. Miért éppen a horoszkópok lennének kivételek? De ha még azok bön-gészése is időt rablól, hát ott vannak – akár a képernyőn is – a jósök.

Ám nem lehet mindenkit elvarázsolni. Vannak tudományosan gondolkodók is. Nekik látszólag kiutat jelenthetnek az új pszichológiai diszciplína, a szexológia kutatási eredményei.

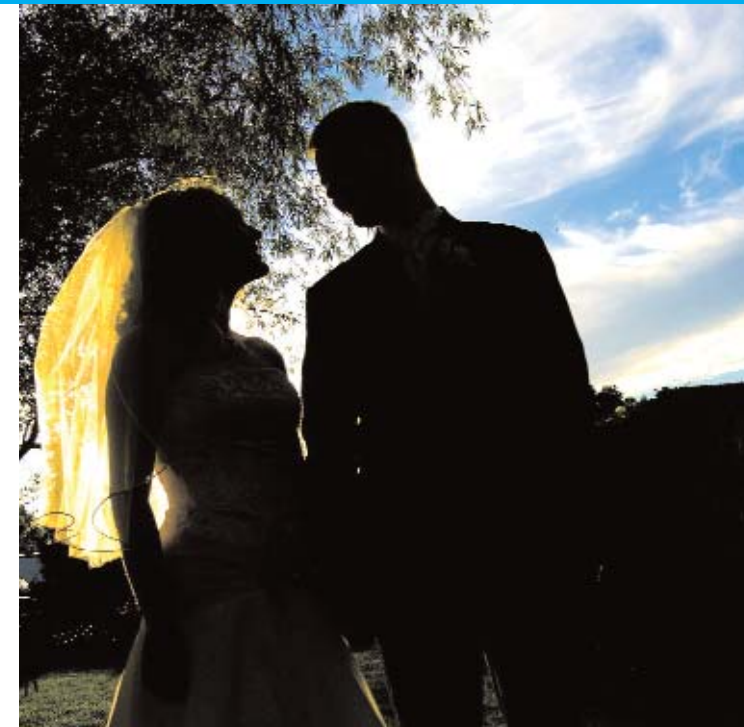
Vájon szomorúságot okozok-e az olvasóknak, ha ezt mondom: sem a múzsáktól, sem az égbolttól, sem a szexológustól nem kap olyan választ a házasság titkára vonatkozóan, amely biztosíték lenne arra, hogy nyugodt léptekkel indulhat az anyakönyvvezető felé?

A titok az titok! Ezt a Szentírás is megerősíti. Sőt szerinte „felette nagy”. A

nyugvópontonra jutni: Mire gondol Pál? Miről állítja az apostol, hogy nagy titok? A házasságról? Vagy Krisztus és az egyház kapcsolatáról? Választani kellene, de nem megy! Maradék erőmmel megpróbálok kiutat találni a csapdából: Talán mindkettőről? Igen, *mindkettőről!* Végre megnyugszom. De csak egy ideig.

Újabb nehézség: Lehet-e egy szintre hozni a törekény házasságot és a nagyon is magasztos Krisztus-egyház kapcsolatot? Nem esek-e hibába, hogy túlmagasztosítottam az elsőt, és degradálom a másodikat? Vívodom. Némileg bátorít egy különös párhuzam: a házasságnál is és a Krisztuskövetésnél (egyház) is egyaránt el kell hagyni apát, anyát, testvért, házat; vagyis *a régi élet kereteit fel kell adni.* Mind a két kapcsolat *identitásváltást* követel.

Igen, már kezdem sejteni a titok! Szabad egy nevezőre hozni a házasságot és a Krisztus-egyház kapcsolatot! Mért? Mert mindkettőt ugyanaz az erő hozza létre, és

egyházat a Fővel egységben tartja, képes és kész arra is, hogy megteremtse a házastársak teljes életre kiható egységét. „*Lesznek ketten egy testté*”, lesz a „két” életből „egy” élet.

A kereszt által vesz fel a házasság (s majd a család) *gyülekezetjellegét*, a gyülekezet pedig házasság-, illetve családjellegét („Krisztus menyasszonya”, „Isten gyermekei”).

Végleg megnyugszom. Felette nagy titok, de most már..., most már kezdem érteni.

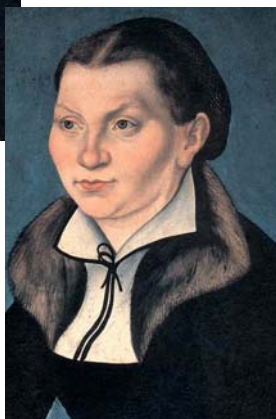
• LÁZÁR ATTILA

Luther házassága

Luther a házasságról

Két nagy téma, amelyet az adott keretek között még érintőlegesen is nehéz lesz együtt és egyszerre tárgyalni.

Ami Luther házasságát illeti, éppen úgy került rá sor, mint a kolostorba vonulására és a reformátorrá válására. Egyikre sem készült, hanem az események sodorták bele abba, hogy előbb szerzetes, majd reformátor, végül házas ember legyen. Tehát nem Luther döntött, ahogyan

azt ma sokan saját lépéseiket igazolandó hangoztatják, hanem a Lélek

„kényszere” vezette mindhárom esetben. Aki „másképp nem tehet”, annak nincs választási lehetősége, lépéskényszerbe került.

Mindhárom esemény közös vonása, hogy e „kényszer szülte” nagy elhatározásait közvetlen környezete nem nézte jó szemmel: a szerzetesrendbe történő belépését az édesapja (1505), a reformátori tanító tevékenységét egyháza (1515), házasságkötését pedig leghűbb barátja (1525) ellenzte. (Sok teológus véleménye szerint Luther reformátori tevékenysége a Római levél magyarázatával kezdődött.) Luther

később sem bánta meg, hogy házasságot kötött Bóra Katalinnal, sőt büszkén hangoztatta és dicsekedett vele, mekkora ajándék, ha valaki apácával élhet törvényes és boldog házasságban.

Ami pedig a másik témát illeti, Luther valamennyi általam elérhető idevonatkozó írását elolvasva bizony csak ámulok, hogy a házasság és család témájában is mennyire időtállóak a reformátor gondolatjai. A Szentlélek „szenialitásával” bátor és szókimondó, és mindenkor egyedül a Szentírásból merít, így hát nem csoda, hogy „vize” örök életre buzdító forrása lett bennünk és közöttünk!

A házasságról szóló tanítása tíz pontban foglalható össze:

1. Istentől való fenséges intézmény. (1Móz 2,24)
2. Felette nagy titok, de nem szentség. (Ef 5,31; vö. 1Kor 4,1; 1Tim 3,16)
3. Tilalma istentelen és káros: a szűzeség nem magasabb rendű élet. (1Tim 4,3)
4. Igen a papok házasságára. (Tit 1,6; 1Tim 3,2)
5. Válások pedig vannak. (Mt 5,31; 1Kor 7,15 – Mózes szerint a szívünk keménysége, Jézus szerint a paráznaság miatt!)
6. A házasság lényege: a hitvestárs szeretete és megbecsülése. (Ef 5,21–30)
7. Ne szabj rendet Istennek! (Pl.: Dávid és Betsabé házassága – 2Sám 11,27 szerint.)
8. Az elváltaknak tanácsos újra megházasodniuk. (1Kor 7,9)

9. A házastársi kötelesség megtagadása: „mulasztásos paráznaság”. (1Kor 7,1–8)

10. Az igaz szerelem Isten előtt nyer igazolást.

Az utóbbi Luther legmerészebb gondolata, amely szó szerint így hangzik:

„Ha van oly kegyes pap, aki ellen egyébként senki más kifogást nem tehet, mint hogy gyarlóságából valamely asszonnyal szegyenbe keveredett, de mindketten úgy érznek szívük mélyén, hogy örömet együtt maradnának a sírig igaz hitvesi hűségben, hogyha ezt jó lelkiismerettel tehetik, még ha szegyenüket nyilvánosan is kell viselniük: az ilyen két egyén Isten előtt bizonyul házastárs! És még hozzáteszem, hogy az ilyen pap vegye el azt az asszonyt törvényes feleségül!”

Luther tehát nem ajánlja senkinek a vadházasságot, a ma oly divatos együttélést, viszont az Isten előtti házassághoz sem a világ, sem az egyház közreműködését nem tartja szükségesnek, legalábbis előzetesen nem! Szívünk nem kartotékadat, amit egy könyvbe (házassági anyakönyv) csak úgy be lehet írni. Nem is liturgikus „tárgy”, amit az Isten házában bemutatunk. A kölcsönös, őszinte és igaz szerelem a döntő, amely a házasságot Isten előtt érvényessé teszi! Ahogyan az Istennek tetsző imádság a belső szoba titka, nem nyilvános, nem látványos, nem utcán hangoztatott, úgy a szív szerelem is.

Végül a humorról se feledkezzünk meg! Luther megemlíti, hogy házasságuk első évében az ő Katája mindig ott ült mellette, amikor studiózott. Mivel nemigen tudta, mit mondjon, egy alkalommal ezt kérdezte tőle: „Doktor úr, vajon a burkus hópóster az őrgőfnak öccse?”

• WELTLER SÁNDOR

Könyvajánló

A könyvek megrendelhetők a kiadónál, illetve megvásárolhatók keresztyén könyvesboltjainkban.

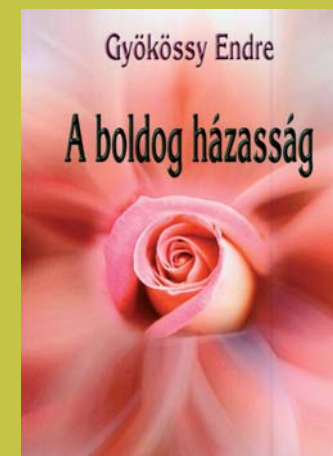
Könyvesboltjainkban gazdag kínálatot találunk a házasságot és párkapcsolatot érintő kérdésekről. Jelzésszerűen néhány könyvet ajánlunk, de mindenkit biztatunk, bátran keresse a keresztyén értékrendű irodalmat e témában!

Veled egy életen át

Teológiai Irodalmi Egyesület, Budapest, 2000

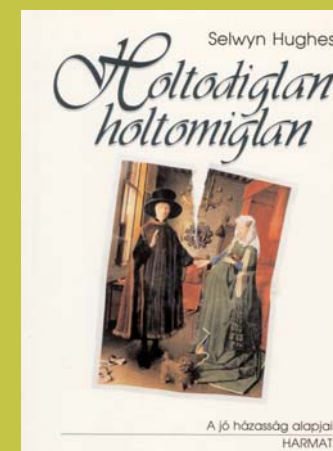
D. Szabik Imre szerkesztésében jelent meg a többségében evangélikus lelkészek által írt könyv. A házasságra készülődéstől a gyermekvállaláson, a válságok kezelésén keresztül a nagyszülővé válásig foglalkoznak a különböző írással a házasság kérdéseivel. Elsősorban jegyespároknak ajánljuk, de házassággal forgathatják a már régóta házasok is.

Gyököcssy Endre: A boldog házasság

Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest

Mitől lehet boldog a házasság? Gyököcssy Endre, az ismert és sokak által kedvelt lelkész-pszichológus erre a leggyakrabban feltett kérdésre válaszol, felhasználva lelkigondozói naplójának feljegyzéseit és a szakirodalom eredményeit.

Selwyn Hughes: Holtodiglan holtodiglan – A jó házasság alapjai

Harmat Kiadó, Budapest, 1995

A szerző azokat a bibliai alapelveket osztja meg másokkal, amelyek neki is segítettek saját házasságában a kapcsolati problémák megoldásában. A legértékesebb intézmény, a házasság bibliai alapelveinek megismerése során az olvasók is felismerhetik, felfedezhetik, hogy miként építhetik újjá vagy erősíthetik meg saját házasságukat.

Dr. Pálhegyi Ferenc könyvei a témában:

Életünk iránytűje

Ennek a könyvnek az anyagát azok az előadások alkotják, amelyek 1996 tavaszán hangoztak el a Ráday Kollégiumban. Az akkor tárgyalt témakörök semmit sem veszítettek aktualitásukból. Bár a politikai helyzet sokat változott, a közgondolkodásban a liberális erkölcsi szemlélet hatása semmit nem enyhült. Ezt a könyvet hívó pszichológus szerzője eszméletőnek és útmutatónak szánja.

Szex és szerelem

Ez a kis könyv egy tizenévesek körében elhangzott előadást tartalmaz. Azt mondja el a fiataloknak, hogy a szerelem több a testi vágy szublimációjánál. Ha a szexet leválasztjuk az elkötelezett szeretetről, nem nyújtja azt az örömet és beteljesülést, amit Teremtőnk ajándékozott általa.

Őrjárat az etika körül

Rembrandt *Éjjeli őrjárat* című képe jelképesen lehet számunkra, aktuális etikai üzenetet közvetíthet. A világban éjszaka van, erkölcsi sötétség. Elvétettük az utat, sőt elfelejtettük azt is, hová tartunk. Honnan jöhet fény az éjszakánkba? Választ kell adnunk a kérdésekre: Kik vagyunk? Honnan jöttünk? Mi az életünk értelme? Kicsoda Jézus, és miért jött? Ha megtaláljuk a válaszokat, felragyog a fény a mi éjszakánkban is.

Keresztyén házasság

A hazánkban legnépszerűbb bibliai szemléletű házasságról szóló könyv nyolcadik kiadása jelenik meg a közeljövőben. Főleg fiatal házasoknak és házasságkötés előtt állóknak ad hasznos, eligazító tanácsokat.

• A.L.

Vágréti János: Magda nélkül Magdával

Fotó: Szevényi Máté

Mint a napkeltének
és a napnyugtának.

(VI. NAP)

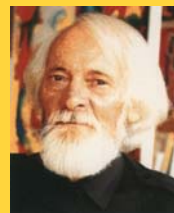
Holnap és holnapután és azután.
Így telnek a napjaim.
Közeleg a vég lassan.
Közeleg,
várom
és nem ér váratlanul.
Boldogság,
Örömteli élet.
Az élet igazi öröm
és igazi csoda.
Ha boldog akarsz lenni,
hasalj le a legkisebb virághoz.

(VII. NAP)

Törvények és Parancsolatok léteznek
és létezni fognak örökké.
Aminek meg kell maradni,
megmarad.
Nincsenek véletlenek!
Kincseket keresők vagyunk.
A legnagyobb Kincs:
Életünk.
A teremtett világ részesei lehetünk.
Ezt a Kincset ajándékba kaptuk,
elfogadtuk és befogadtuk.

()

Vannak különleges és megmagyarázhatatlan
napok és hetek életünkben.
Jó, hogy így történik.
Ilyen volt 2002 szeptember első hete:
Meglépetések sorozata.
Magdára emlékezem.

* A szerző békéscsabai festőművész
(1925–2004)

(I. NAP)

Magda, emlékeimben élsz
és élni fogsz Örökké.
Így van jól.
Végigjártuk utunkat.
Szép volt és Örök.
Itt élsz képeimben velem.
Mindenkinek
Köszönet azért az erőért, amit kaptam,
hogy tudtam segíteni az elesetteken(?).
Tudtam tanítani és voltak tanítványaim.
És vannak követőim(?), köszönöm(?) a
Teremtőnek.

(II. NAP)

Mindig voltak, vannak és lesznek
megfejtethetlen Titkok.
Azért vannak kijelölt emberek, művészek,
hogy rajtuk keresztül közelebb kerüljünk
a Titkok megfejtéséhez.
Sokan vannak és mégis kevesen,
akik úgy érzik:
Ők a választottak.
A Kegyetlen Idő mindent igazol
vagy semmit.
A semmit, ami nincs.

(III. NAP)

Álmodni
és szembenézni a valósággal.

Elfogadni, megélni
az Örökkévalóság küszöbén
a megmásíthatatlan valóságokat.
Jelt adni létezésünkről.
Ez a Küldetés. Üzenet a Végtelenbe.
Üzenet -
választ várva,
mindég csak várva.
Válasz nélkül, várva, várva,
örökké várva.
Mást nem tehetek!

(IV. NAP)

A megsejtések idejét élem,
ilyenek képeim.
Megsejtések irányítják gondolataim.
Sejtelmes világ vesz körül.
Magdára emlékezem.

(V. NAP)

Idő múlásával
mi is elmúlunk mindannyian.
Marad utánunk a végtelen Idő,
aminek mi is részesei leszünk.
Ez a törvény megmásíthatatlan.
Nyugodj meg, Lélek!
Mindennek az ideje és a helye
életünk szakaszaiban.
A bölcsesség utáni vágyakozásnak megjön
az ideje.

Bibliai útikalauz a házassághoz

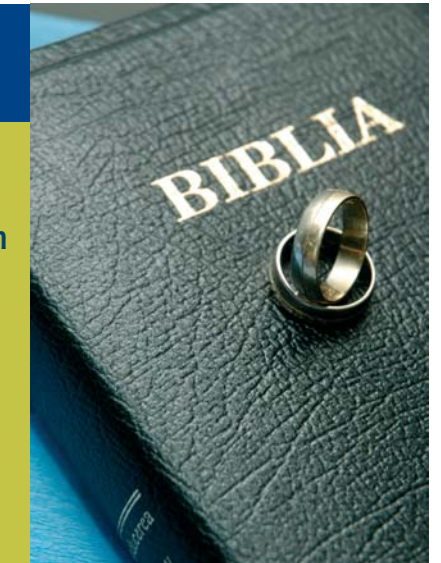
ELŐADÁSSOROZAT
2009. őszén hétfő este
18 órakor a Ráday Kollégium
Dísztermében
(IX. ker. Ráday u. 28.)
Előadó: Dr. Pálhegyi Ferenc

OKTÓBER 5.
Mire jó a házasság és mire nem?

OKTÓBER 12.
Miért nem működnek – és mitől
működhetnek – a Biblia házassá-
gi tanácsai?

OKTÓBER 19.
Mit rejt a másik útipoggyásza?
OKTÓBER 26.
Az egymáshoz illeszkedés művé-
szete

NOVEMBER 2.
A megszentelődés útja a házas-
ságban (Előadó: Fűtő Róbert)

NOVEMBER 9.
Szükségletek és szerepkörök

NOVEMBER 16.
A kapcsolat szakítópróbái

NOVEMBER 23.
Egységet építő konfliktuskezelés

NOVEMBER 30.
A végállomáshoz közeledve

Biblia és Család

Negyedévenként megjelenő családi folyóirat.

Családi élettel, házassággal, gyermekneveléssel kapcsolatos
cikkeket, élménybeszámolókat és gyakorlati javaslatokat
tartalmaz. Közli a Bibliai Házassággondozó Szolgálat
táborokra és csendesnapokra vonatkozó információit is.

Megrendelés, ajándékozás

A folyóirat megrendelhető **1 évre**, azaz 4 számra (év közbeni
megrendelés esetén a következő 4 számot küldjük) az alábbi
módokon:

- az újságban található megrendelőlapra,
- a BHSZ honlapján az online megrendelő
segítségével: <http://www.bhsz.hu> (Hírek -
Biblia és Család folyóirat),
- e-mailen a bcs@bhsz.hu címre küldött
levélben,
- postai levélben a következő címre küldve:
**Bibliai Házassággondozó Szolgálat, 1530
Budapest Pf. 19.**
- az ország minden postahivatalában

A következő adatokat kérjük megadni:

Megrendelő adatai: név, e-mail cím, telefon, irányítószám,
helység, postacím, példányszám

Ajándékozás esetén kiegészítve a következővel:
Ajándékozott személy adatai: név, irányítószám, helység,
postacím, példányszám

Előfizetés

A folyóirat előfizethető 1
évre az előfizetési díj
átutalásával vagy csekken
történő befizetéssel.

Bankszámlaszám: 10918001-00000015-70080001. Kérjük a
közlemény rovatban feltüntetni, hogy előfizetés, illetve a
csekken aláhúzni a megfelelő részt.

Előfizetés meghosszabbítása

Az előfizetés meghosszabbítása történhet a következő 4
számra vonatkozó előfizetési díj átutalásával, illetve
csekken történő befizetésével. Kérjük mindkét esetben az
előfizető törzsszámát feltüntetni, valamint jelezni az
előfizetés tényét.

Adomány

A BHSZ munkájának támogatására lehetőség van
adomány befizetésére az összeg átutalásával, illetve
csekken történő befizetésével. Kérjük ebben az esetben is
a törzsszámot feltüntetni, valamint jelezni az adomány-
fizetés tényét.

Új reformáció

Klaus Douglass, német evangélikus lelkész egyházépítő tanácsait két nagyszerű könyvében adja közre. Tételeit saját gyülekezeti munkája hitelesíti: az *Andreasgemeinde* aktív tagjainak száma – a közöttük végzett 17 évi szolgálat során – húsz-harminc főről kétezer-négyszázra nőtt. *A Híd* evangélikus magazin 2009. 1. számában közöltünk először idézeteket *Az új reformáció – 96 tétel az egyház jövőjéről* c. könyvéből. (Kálvin Kiadó, Bp., 2002) (A 2009. 2. számban az *Isten szeretetének ünnepe* c. könyvből olvashattak válogatást.) Most folytatjuk a szemelvények közlését *Az új reformáció* c. könyvből, hogy kedvet csináljunk az olvasáshoz mindazoknak, akiknek fontos egyházunk jövője.

A reformatori örökség kettős feladata: egyrészt megőrizni a keresztyén hit lényegét, másrészt az egyház külső formáját olyan flexibilissé tenni, hogy az ne elrejtse, hanem felhívja a figyelmet a belső tartalomra – vagyis: biznyságot tenni az egyház külső formájával a hit lényegéről a mai világban.

A gyülekezeteknek és az istentiszteleti formáknak másnyennek kell lenniük, mint 2000 évvel ezelőtt, sőt attól is különbözniük kell, amilyenek 20 éve voltak.

Mosolyogni való, hogy Luther utódai mind a mai napig azon fáradoznak, hogy Luther nyelvét beszéljék a nép nyelve helyett, ami Luther eredeti szándéka volt.

Baj, hogy a „krízist” általában azonosítják a „katasztrófával”. Az egyház mostani krízise Istenünk teremtő erejű provoká-

cója, nem problémának, hanem sokkal inkább kihívásnak kell tekinteni.

Amit tagadunk, az nem gyógyítható.

A holnap egyházában az emberek első-sorban nem követelményekkel, tantételekkel vagy szabályokkal fognak találkozni, hanem Jézus személyével.

Az olyan teológia képes rugalmas kereteket létrehozni, amelynek egyértelmű a középpontja. Ha homályos a középpont, a keretek megmerevednek.

Az olyan egyház, amely nem akar missziói egyház lenni, mellőzi a Jézustól kapott feladatot – és ezzel eljártssza létjogosultságát.

Az egyház senkin sem kérheti számon, hogy miként tért meg. Egy valamitől azonban nem tekinthet el: nevezetesen attól a tényről, hogy nincs keresztyénség megterés nélkül.

A probléma nem annyira az, hogy az emberek elidegenedtek az egyháztól, hanem az, hogy az egyház idegenedett el egyre jobban az emberektől.

Luther híres mondatát: „Megáll az Istennek igéje” sok helyütt szó szerint veszik, és tényleg „hagyják megállni” – valahol a könyvespolcon!

Egyházunk lelkipásztor-központúsága súlyos teher mind a lelkipásztorainknak, mind a gyülekezeteknek. Az újszövetségi gyülekezeteket nem lelkipásztorok, hanem munkacsoportok vezették.

A lelkipásztor teszi, amit elvárnak tőle,

ennek következtében a valóban szükséges munka 90%-át nem végzi el. Nem az ő hibája. A rendszer maga rossz.

Csak aki nélkülözhetővé teszi magát, az nélkülözhetetlen igazán.

Ahol hiányzik a vezetés, ott nem szabadság uralkodik, hanem az erősebb joga.

A lelkipásztorok vezető szerepet töltenek be, ezért szükséges, hogy le is lehessen váltani őket. A gyülekezetnek lehetőséget kell adni rá, hogy hét-nyolc évenként ki-nyilvánítsa: elégedett-e lelkipáστοra munkájával vagy sem.

Sokkal fontosabb, hogy emberekbe „fektessünk be”, mintsem hogy épületekbe.

Sok keresztyén esetében nem az a probléma, hogy nem tudnak eleget, hanem hogy tudásukat nem használják, hitről szerzett ismereteiket azonosítják magával a hittel.

A házi gyülekezetek létrehozása nem az egyház kivonulását jelenti a világból, hanem az egyház bevonulását a világba.

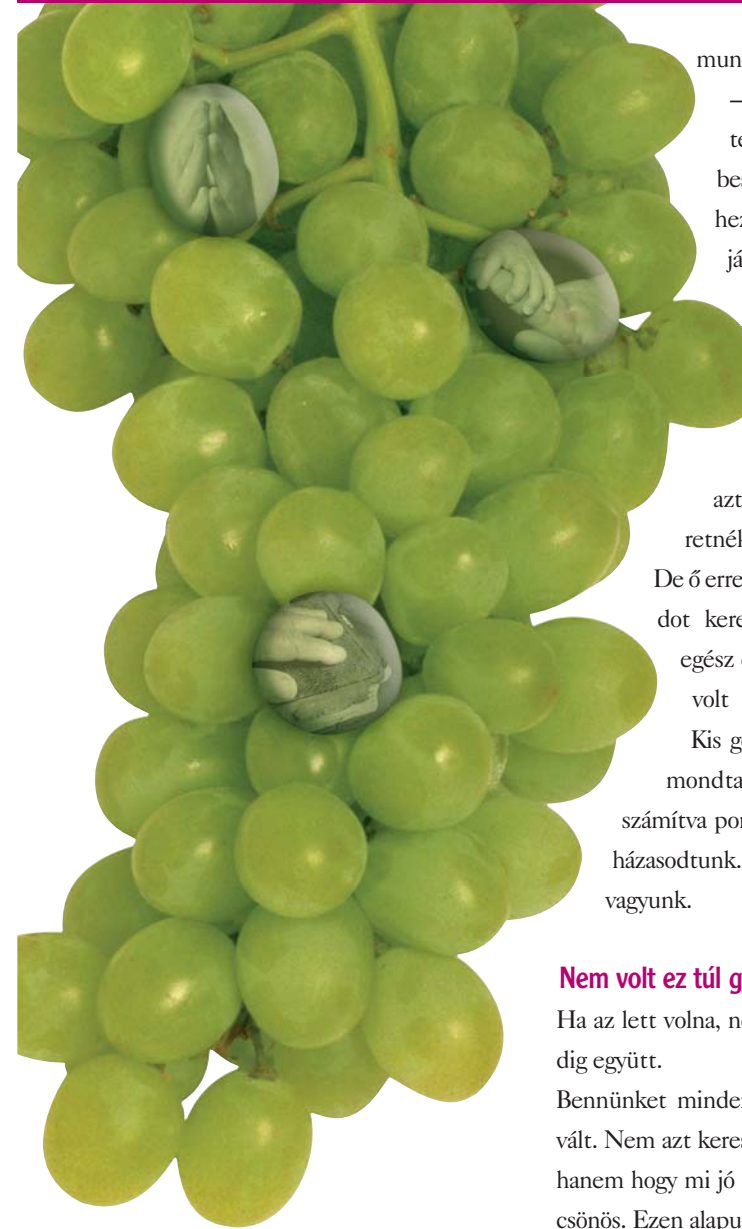
Egy pogány szemtanú így ír a második század keresztyénségéről: „Nézzétek, mennyire szeretik egymást!” Felteszem a kérdést: Írhatná ezt ma rólunk egy elfogulatlan külső szemlélő? Ha pedig nem, miről ismerszik meg, hogy valóban keresztyének vagyunk?

Ha továbbra is nyakasan kitarunk a klasszikus egyházzene mellett, az egyre inkább a gyülekezetépítés gátjává magadok.

Az istentiszteletnek az a módja, amelyet egyházunk ma általánosan gyakorol, „kifutó modell”.

• Válogatta: A. L.

Csak Istennel vagyunk erősek

munkába állni, mert ekkor – húszévesen – megbetegedtem: egy megfázás beszórta a tüdőmet, s ehhez még egy csalódás is járult. A következő évben ismerkedtem meg a férjemmel, ő kezdett vigasztalgatni. Nem akartam férjhez menni, azt mondtam, nem szeretnék még egyszer csalódnni. De ő erre azt felelte, nem kalandot keres, hanem életet egy egész életre – azt hiszem, ez volt a legszebb lánykérés. Kis gondolkodás után ígént mondtam. Ismeretségünkől számítva pontosan tíz hétre összeházasodtunk. 63 éve, hogy együtt vagyunk.

Nem volt ez túl gyors?

Ha az lett volna, nem lennénk még mindig együtt. Bennünket mindenben a szeretet motivált. Nem azt kerestük: nekem jó legyen, hanem hogy mi jó a másoknak. És ez kölcsönös. Ezen alapul a jó házasság.

Születtek gyermekeik?

Két szülésem volt. Az első meghalt négy és fél hónapos korában, a másik '48-ban született. Két unokánk van, egyikük velünk lakik, ott van két dédunoka; aranyosak, jól kijövünk egymással.

Isten segítségét tapasztalta-e?

Egész életemben Ő vezetett. Nekünk

EGY HALLGATÓNK VISSZAJELZÉSE A BALOGH GYULÁNÉVAL KÉSZÜLT INTERJÚRA:

Nagyon köszönöm annak a 85 éves asszonynak a biznyságtételét, aki elmondta, mennyi betegségen, szenvedésen ment keresztül, és mennyire tele van a szíve Isten iránti hálával. Példaadó számomra az ő hite, lelkesedése. Én még csak 75 éves vagyok, de sokszor úgy érzem, nincs erőm tovább küzdeni. Hálás vagyok azért a bátorításért, amit ebből az interjúból kaptam.

egymásra kellett találnunk a férjemmel, így kerültünk közelebb Istenhez. Reggel, este együtt olvassuk az ígét, és megbeszéljük, ha valami nagyon megérint bennünket. És együtt imádkozunk. Elég későn kezdtem Isten szőlőjében munkálkodni. Addig is jártam templomba, de csak általános hitem volt. Tudtam, hogy Jézus értünk halt meg stb., de amikor 1986-ban egy csendeshéten megtértem, egész más lett minden. Jézus személyes Megváltóm lett, és neki átadhattam a bűneimet. Azelőtt sokat idegeskedtem, pl. hogy osszszam be a pénzem! Most nyugodt vagyok, mert Isten segít, megelégedést ad, vagy megmutatja, hogy ha nem kapunk meg valamit, akkor arra nincs is szükségünk. Ő adott erőt akkor is, amikor a tízéves unokám balesetben meghalt. Csak Istennel vagyunk erősek. Mikor az ember leveszi róla a szemét, összeomlik. Velem is ez történt. Mondta a férjem: Te, aki miniket erősítettél, összeroppansz? És akkor rájöttem, hogy magamnak tulajdonítottam az erőt... • HULEJ ENIKÓ

BALOGH GYULÁNÉ, Kati néni *Lelki szósz* című műsorunk vendége volt.

1924-ben születtem. Édesapám hadirok-kant volt, hamar meghalt. Édesanyám második férje a házasságba hat gyermeket hozott, úgyhogy nyolcan nevelkedtünk együtt: a bátyám, én meg a hat gyerek. Női szabóságot tanultam, de nem tudtam

Hátszéllel. De milyennel?

A hajózásban a hátszél mindig kedvező. Évezredek keresztül tapasztalták ezt a hajósok, a felfedezők, a tengereken árut szállító kereskedők. Az egyház ősi jelképe a hajó. Az Evangélikus énekeskönyv 359. oldalán is láthatjuk ezt az ókeresztény szimbólumot, éppen hátszéllel vitorlázva. Vajon az egyház hajója számára bármilyen hátszél kedvező? Kedves Olvasó, gondolkodjunk erről együtt!

Állandó mozgásban

Sokan úgy vélik, hogy manapság az egyház egy helyben áll. Bezzeg a reformációkor vagy ébredési időkben! Akkor mozgásban volt. Szeretném az elején leszögezni, hogy az egyház mindig mozgásban van. Ennek

oka, hogy soha sincs „szélcsendben”. Minden kor és történelmi helyzet „szeles”. Csak az a kérdés, mennyire. Ugyanakkor az egyház Ura is mindig gondoskodik „hajtóerőről”, a Szentlélek szeléről. A nagy kérdés, hogy melyik „szelet” használja az egyház? Sorozatunk szempontjából pedig az az érdekes, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház milyen széllel haladt eddig, és halad majd tovább?

A negyvenéves múlt csalfa szele

1948 után az egyházban felülkerekedett erők úgy gondolták, hogy a megmaradáshoz, „tovább hajózáshoz” fel kell ismerni az „új idöket”, és az eddigiekhez képest más „szeleket is a vitorlába kell fogni”. Ennek az lett az eredménye, hogy észrevétlenül a lelki szél kevésbé érte már az

egyház hajójának vitorláját, ellenben a kommunista állam által diktált elvárásoknak való több-kevesebb megfelelés hajtott a hajókat. A pontosan ezzel a múlttal foglalkozó egyházi Tényfeltáró Bizottság eddig megjelent anyagai szomorú bizonyítékot szolgáltatnak mindegyikre. A lelkiismeret ellenében megkötött kompromisszumok – még akkor is, ha talán néhány száz ember lenne csak néven nevezhető (egyházi vezetők, lelkészek, felügyelők, presbiterek stb.), láthatatlanul és észrevétlenül rombolták az egyházat. Ennek pedig egyetlen oka volt: más irányú hátszéllel kezdett hajózni az egyház, mely veszélyes vizekre vitte. Népe pedig tűrte, esetleg egyenesen elfogadta, vagy jól érezte magát ebben a nem jó irányba haladó hajóban. Nem vigasztal bennünket, hogy a végeredmény – kiüresedett templomok, elfogyó gyülekezetek – Nyugat-Európában is hasonló, pedig ott nem volt kommunista éra. Az ottani egyházak mai helyzete is igazolja a fenti igazságot, hiszen ott is hamis szél vitte a hajót: a fogyasztás és a mammon szele. Amit a világ diktált, azt ideologizálták meg az egyházak, vagyis a Lajrán túl is kötötték a maguk kompromisszumait.

Ma is a politika

Aki az egyházi közéletet figyeli, tapasztalhatja, hogy a pártpolitika ma is érzékeny kérdés az evangélikus egyházban. Időről

időre többször szóban, kevésbé írásban felmerül a kérdés: Jó-e az egyháznak, ha egyetlen országgyűlési képviselő lelkésznek tévés szereplésénél hangsúlyosan jelzik, kiírják, hogy evangélikus lelkész? Legutóbb nem kis nyilvánosságot kapott, hogy az illető az egyeteműek bejegyzett élettársi kapcsolatáról szóló törvényt szavazta meg a Parlamentben. Milyen missziói üzenete van az ilyen közszereplésnek? Gondolom, nem vagyok egyedül a válaszal: Rossz! Ugyanakkor az egyház vezetése mintha nem akarná vagy nem merné levonni a konzekvenciákat. Csak nem azért, mert nem kis politikai hátszél segíti a politikust, országgyűlési képviselő lelkészt, amellyel – úgy gondolják – az egyháznak is számolni kell? Az Evangélikus Élet elmúlt évtizedbeli számaiból ismerjük, ki mindenki fordult meg ebben a gyülekezetben a nagypolitika egyik oldaláról, a legmagasabb szintekről. Hogy ennek pszichés terhe fogva tartotta-e, tartja-e – akár tudat alatt is – egyházunk vezetőit, azt csak ők tudják, ha egyáltalán meg tudják mondani... Hogy ennek lesz-e még ára, melyet az evangélikus egyház fizet meg, nem tudom, de hogy már volt – a lelkész közszereplései okán –, sokakkal együtt tapasztaltam.

Református lelkésztestvérem mesélte egyházáról, hogy az 1998-2002 közötti időben – ami a táborhelyek, konferenciaközpontok létesítését illeti – túlnyerték magukat. Olyan sok létesült az akkori politikai vezetés támogatásával, hogy azokat ma nem tudják mind fenntartani. A politika ugyanis nem érti a lelki dolgokat. De akkor legalább a lelki emberek szólnának arról, hogy a „mindegy, csak jó sok pénz jöjjön” gondolkodás mennyire messze van attól, hogy csak azt valósítsuk meg, amihez Isten adja a hozzávalókat, mert az így megvalósultak nem csak „cikluséletűek”! Ezeknél nem kell számolni („válni a centit”), hogy mikor jön már egy kedvezőbb széljárást biztosító kormány, hogy újra megfelelően tudjuk működtetni intézmé-

nyeinket. (Itt természetesen nem az állami fejkvótás egyházi oktatási és az előző rendszerben is már meglévő szociális intézményekre gondolok.)

Igen, ennél is, annál is velünk van a baj, nem olyan szelet használunk az előrehaladáshoz, nem olyan után ácsingózunk, melyet Isten akar adni.

Másként

A *Híd* magazin előző számában olvastam egy csaknem halott evangélikus gyülekezet megújulásáról. Ez a közösség, az enyémhez hasonlóan, a Budai Egyházmegyében van. Jó volt újra végiggondolni azt, ami a szemem előtt, a szomszédban történt két évtized alatt. A megtérések, életújítások, megkötözöttségekből való szabadulások, gyógyulások mind a jézusi időkre emlékeztetnek. Igen, épületekben is volt megújulás, de úgy, hogy ahhoz a pártpolitikának semmi köze nem volt. Isten szárnyaira vette a gyülekezetet, mert nem kacsingattak sem jobbra, sem balra. Mert lelkészükkel együtt nem akartak másról tudni, „csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről” (1Kor 2,2). Mindent az Úrra bízta. És kaptak hozzá kedvező lelki „hátszelet”, a Szentlélekét. Mennyire más ez a szél...!

Örök kísértés

Az egyháztörténet arra is tanít bennünket, hogy az egyházakat, köztük a Magyarországi Evangélikus Egyházat is, mindig megkísértette a hatalom, a korszellem és a pénz közelsége. A kísértést nem ritkán elbukás is követte, mely legtöbbször megfelelési és teljesítési kényszerekben nyilvánult meg. Olykor az az egyházvezető lett a példakép, aki a legjobban tudott lavírozni. Pedig a régi evangéliumi gyerekek szerint „életed hajójának kormányosa csak Jézus lehet”. Az ő irányítása alatt az egyház biztosan el tudja kerülni a víz alatti sziklákat, melyek a sérüléseket vagy a teljes süllyedést okozhatják. A lavírozás mindig kompromisszumokkal jár,

melyek lehet, hogy az adott pillanatban elfogadhatók, de hosszú távon az útiránytól való eltérést okozhatják. Attól az útiránytól, melyet Isten jelölt ki Jézus Krisztusban az övéinek.

A Szentlélek akadálytalanul hajtsa előre hajónkat!

Áldásra várva

Nincs az a keresztyén ember, gyülekezet, egyház, mely ne kérné, kívánná maga és mások életére Isten áldását. Egy évtizeddel ezelőtt egy céges ügy kapcsán – mely jogilag tiszta volt, de etikailag kevésbé – kérdezte egy nagyünnepi templomba járó katolikus ismerősöm: „Lesz rajta Isten áldása?” Sok irányból vártam volna segítséget az eligazodásban (igéből, napi csendességem alatt, ígéhirdetésben megszólítva), de arra nem gondoltam, hogy éppen őt használja fel az Úr a figyelmeztetésre. Igen, mert a lavírozások, a lelkiismeret elleni kompromisszumok, a hatalommal való barátság, a korszellemmel való kacérkodás kioltják az áldásokat. Azokat, amelyeket Isten készített, hogy kiáradó szeretetével megajándékozzon bennünket, megajándékozza a hazai evangélikus egyházat.

Ván feladatunk, nekem és neked, kedves olvasó: Figyeljünk és imádkozzunk! Figyeljünk az óegyház mai nap is érvényes tapasztalására: „Az egyháznak egész Júdeában, Galiléában és Samáriában békesége volt: ekközben épült, az Úr félelmében járt, és a Szentlélek segítségével számban is gyarapodott” (ApCsel 9,31). És imádkozzunk együtt azért, hogy olyan egyházunk, egyházi vezetőink, gyülekezeteink és gyülekezeti tagjaink legyenek, akik csak Istenre figyelnek tájékozódni (tájékozódunk), hogy a Szentlélek – és csak Ő – akadálytalanul hajtsa előre hajónkat! ● GARÁDI PÉTER

Úgy hozta a véletlen, hogy a közel-múltban több olyan rendezvényen voltam meghívott előadó, ahol nem kizárólag tanult szakmámról, a zenéről esett szó. Pedagógiai, társművészeti

összejöveteleken mondhattam el, miként érinti a muzsikust az éppen aktuális téma. Nem tagadom, kedvelem az efféle kiruccanásokat. Kellemes dolog néha-néha belekontárkodni ügyekbe,

A lutheranizmus jelentősége a zenében, mely Johann Sebastian Bach művészetében érte el csúcsát

melyeknek nem vagyok hivatott szakértője. Így – korlátolt felelősségű előadónak nyilvánítva magam – élhetek a tévedés jogával, legfeljebb nem ért egyet velem mindenki.

A kapcsolódási pont megkeresése általában érdekes feladat, és többnyire eredményes is (feltéve, hogy nem vas-kohászathoz vagy esetleg halbiológjá-hoz kell keresni).

Itt és most tehát spiritualitás.

Érdeemes meditatni egy kicsit róla, hiszen jelentése van bőven, Spiritus, azaz szellem, lélek; spiro: lélegezni, élni; inspiráció: a művész számára ihletett-

„Die Protestanten wissen ja nicht, was sie in ihrem Choral haben.”

„A protestánsok nem is tudják, milyen kincset jelentenek koráljaik.”
Max Reger

ség, az orvosi nyelvben: belégzés; spiritus vini: a bor lelke, az alkohol. Ezen a ponton jobb, ha nem megyek tovább... A lelkeség, a szellemiség címszavakhoz azonban van mondanivalója a muzsikusknak.

A spirituális zenéről

Az ének úgy keletkezik, hogy lélegzetet veszek, azaz inspirálok, a lélegzetből hangot képezek, a hang dallam-má formálódhat, mely gondolatok, érzések kifejezésére alkalmas, megérinti a lelket, tehát inspirál. Bizonyítani nem tudom, de így lehet ez, mióta ember él a földön.

A zene a leganyagtalanabb művészet – szoktam mondani azt sugallva ezzel

hallgatóimnak, hogy szerintem természetesen felette áll minden más művészeti ágak. Az anyagtalanság viszont komoly hátrányt jelent, mert ezáltal a zene sokáig nem volt konzerválható. Az építészet, a képzőművészet, az irodalom évezredek emlékekkel dicsekedhet. A zenetörténet mindössze néhány évszázadra tekinthet vissza. Az Ószövetségben szó esik hangszerrekről, de sejtelmünk sincs, mit énekelt Dávid, és vajon hogyan hárfázott hozzá.

Pál apostol zoltározásról, himnuszokról, lelki (azaz spirituális) énekekről beszél. Jó lenne tudni, hogyan hangozhatott a gyülekezeti ének akkoriban! Tudjuk, hogy később, Ambrosius hatására a ritmikus ének terjedt el. Augustinus így ír erről: „Mennyit sírtam himnuszaid közben, úgy meghatódtam, amikor felcsendült a templomban a kedves ének. Velük az igazság szállt szívembe, az áhítat tüze lángolt fel bennem, és közben igen boldog voltam.”

Ennek a ritmikus erőteljes dallamú éneklésnek Gergely pápa vetett véget. A lassú, kimért gregoriánt képzett szerzetesek énekelték, a gyülekezet passzív hallgató lett.

Mély tisztelettel hódolok a gregorián szépsége és tisztasága előtt, őszintén boldogít, hogy ez a zene már hitelesen fennmaradt. Inspiráló ereje engem is megérintett. A *Római szimfónia* gregorián variációk tételét a Szent Péter-bazilikában éneklő szerzetesek ihlették. Úgy hatott rám, mint egy időutazás, hogy ugyanez a zene ugyanitt évszázadokkal ezelőtt ugyanígy hangzott. Más kérdés, hogy sem zeneileg, sem spirituálisan nem pótolhatja a közös gyülekezeti éneket, mikor is – mint tudjuk – „ezrek ajkán egy szívvel zendül” az ének.

Az inspiráló reformációról

Hosszú ideig elkerülte a figyelmem a 95 tétel bevezetőjének egyik kitétele, miszerint: tisztelendő Luther Márton atya Wittenbergben a szabad művészetek és a szent teológia mestere és rendes tanára volt. Így most innen követem meg utólag. Téhetséges amatőr zenésznek képzeltem, holott profi volt a javából. Nem csoda tehát, hogy a reformációnak az egyetemes kultúrára tett hatása szinte felmérhetetlen. Esmélésem óta zenész fülemnek zene a híres lutheri gondolat: „Isten egyik legnagyobb és legdicsőbb adománya az ének, haragszik is rá a Sátán, mert sok kísértést és gonosz gondolatot űz el vele az ember. Az ének a művészetek egyik legjelesebbje. A dallam megeleveníti a szöveget... A zene az Isten gyönyörűsége és dicső adománya, egyenesen a teológia rokona. Semennyiért sem adnám oda az én csekély zenei tudásom. Rá kell kaphatni és állandóan szoktatni az ifjúságot erre a művészetre, mert hasznavehető embereket nevel!”

Négyszáz évvel később mesterelem és példaképem, a katolikus Kodály szinte azonos eszmeiség alapján kezdte el a zenei nevelést reformálni. A szabad művészetek mestere és

tanára ezek szerint – csúf, de érthető mai szavakkal szólva – kreatív alkatú, manager-készségű, értékmentő tisztelendő atya volt.

1524-ben három énekeskönyv látott napvilágot a reformáció hazájában, melyek közül a legjelentősebb, a *Geistliches Gesangbüchlein* 32 éneket tartalmaz „dem reinen Wort gemaess” – a tiszta tanoknak megfelelően.

A 32 énekből 24 reformátorunk saját alkotása.

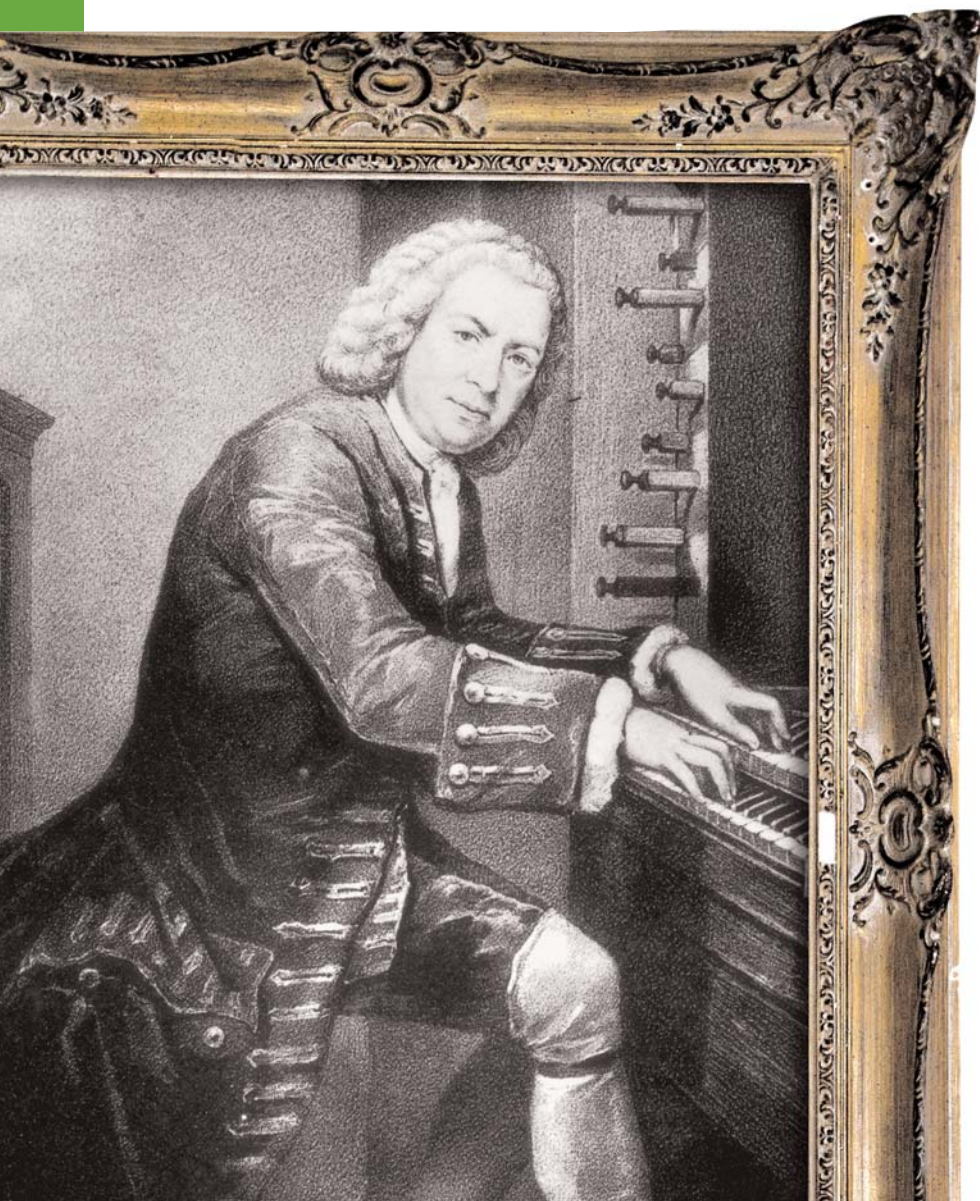
Luther Márton nagyszerű zeneszerző volt.

Születésének 500. évfordulójára komponáltam a *Luther-kantátát*, ebben négy korált dolgoztam fel, és mondhatom, nagy gyönyörűséget és komoly dilemmát jelentett a válogatás. Végül is biztosra mentem, a feldolgozott korálok dallama és szövege is Luthertől való:

Jer, örvendjünk, keresztyének (Nun freut euch, liebe Christen g'mein);
Erős vár a mi Istenünk (Ein feste Burg ist unser Gott);
Tarts meg, Urunk, szent igédben (Erhalt uns, Herr, bei deinem Wort);

Adj békét a mi időnkben (Verleih uns Frieden gnaediglich).

Nem lehet céloom itt és most az analízis, de elhihetik, remekművekről van szó.

Az „Erős várunk” három kezdőhangja, a korál legmagasabb hangjai a Szentháromságot szimbolizálják, mint három bevehetetlen bástya törnek az ég felé. Az ősellenség a legmélyebb hangokon kígyózik, bemutatásához egy oktávval mélyebb hangokat komponált Luther. Egyik kedvencem a „Mennyből jövök most hozzátok” (Von Himmel hoch, da komm ich her). Nem véletlen, hogy Bach beépítette a *Karácsonyi oratórium*-ba. Krisztus földre jöttét egy oktávnyi lefelé tendáló, mégis örömteli dallammal jeleníti meg.

A szöveg egyszerűen elragadó, mind a 15 versszak selyemmel, bársonnyal, szarvasmarhával, számmal együtt. Igazi népének. Petőfi úgynevezett népdalait juttatja szembe.

Kár, hogy a magyar énekeskönyvben csak rövidítve szerepel. Nyilván soha nem énekelnek végig, de olvasmányuknak is gyönyörűség.

Hogy is mondta Max Reger?

Az Evangélikus Evangélista

A reformáció inspiráció volt a korabeli muzikusok számára.

Johann Walter és Conrad Rupf Luther személyes felkérésére komponáltak zenét az „új idők új dalaihoz”. Pachelbel, Buxtehude, de főleg Heinrich Schütz és a többiek művészi protestáns lelkületű egyházzene megteremtésén fáradoztak. Weltler Jenő bácsitól sokszor hallottam, hogy Schütz a legtisztábban lutheránus zeneszerző. A rangsorolás, a címkézés mindig is szubjektív kategóriák voltak, egy esetben azonban objektív és minden vitán felüli.

A lutheránus Johann Sebastian Bach minden idők legnagyobb zeneszerzője. Naponta illenék megköszönni ezt az Úristennek. A szeniális teológus Luther esetében rácsodálkozunk a kivételes zenei adottságokra, Bachnál pedig a

kivételes teológiai tudás tűnik fel akár egy „egyszerű” korál hallatán is.

Maga az életmű – már amennyiben ésszel egyáltalán felérhető – számomra mennyiségileg és minőségileg sem kategorizálható halandó emberi mértékkel.

Idén, a Mozart-jubileum kapcsán tünődtem el a két géniusz életének sajátosságain.

Mozart elképesztően jól dokumentált élete, a fennmaradt levelek, a gondosan megőrzött életmű a muzikológusok kincsésbányája. Ehhez képest a Bach-hagyaték hiányos. Hosszú életrajzokról egyáltalán nem maradt fenn dokumentum, és ami a legrettenetesebb: sok-sok mű is elveszett. Ne gondoljon senki telhetetlennek, de egyszerűen megáll az eszem, hogy öt pasióból kettő maradt fenn, kantáták tucatjai hiányoznak, és még ki tudja, mi minden! A róla szóló irodalom hemzseg a feltételes módtól, és tények híján célirányos hipotézisekkel magyarázgatják manapság éppen azt, hogy egy világi és egy egyházi műben alkalmazott azonos téma vagy akár tétel hiteltelenné teszi a szakrális mondani-valót.

Meggyőződésem, hogy Bach kivételes teológiai tudása és egyedülálló zenei adottságai által a lutheri reformációt tette egyetemessé, missziót teljesített, küldetése volt és van. Teljes joggal nevezzük ötödik evangélistának. Ha tőlem függene, tantárgy volna az evangélikus teológiákon Bach zenéje, és a lelkésztovábbképzések nem múlhatnának el egy – az éppen témához kapcsolódó – kantáta meghallgatása nélkül. És most a gyakorló zeneszerző szól belőlem: Higgyék el, semmit nem olyan nehéz kitalálni, mint szép dalt! A tény pedig az, hogy Bach a zenetörténet legnagyobb dallamszerzője.

Fotó: Csorba Gábor

A Lutheránia Énekkar tevékenységének középpontjában Johann Sebastian Bach zenei örökségének ápolása áll.

Az Úristen a mi egyházunknak ajándékozta azt a felbecsülhetetlen értékű adományt, amit Bach szakrális életműve jelent. Az oratóriumok, kantáták a nemes anyagokból kifogástalanul előállított ékszerekhez hasonlíthatók, az orgonaművek, korálelőjátékok, feldolgozások tökéletes szépségű ékszerdobozok, foglalatok. A zeneszerzői teljesítmény megdönthetetlen csúcsa azonban a korál, a néhány soros szent ének, megannyi tökéletesre csiszolt drágakő. A maga egyszerűségében bárki számára érthető, megtanulható, énekelhető, alkalom arra, hogy mindenki részese legyen a nagy harmóniának a legmagasabb művészi, esztétikai szinten.

Isteni adomány örökösei vagyunk. Tudatában vagyunk-e egyáltalán? És vajon méltóan sáfárkodunk kincseinkkel? Az adományozó véleményét borítékolni tudnám... de nem mondom ki, mert nagyképűség lenne. Max Regerrel azonban ismételen egyetérték.

Sokszor a kívülállók csak azt látják, hogy milyen szegény, szerencsétlen a hívő ember.

mint nap, és ez óhatatlanul bűnökhöz, sérülésekhez, problémákhoz vezet. Ezeket mindenképpen fel kell dolgozni, és tovább kell lépni. Nagyon hiányolom országos egyházi szinten az ép lelkű keresztyéneket. Sokszor a kívülállók csak azt látják, hogy milyen szegény, szerencsétlen a hívő ember, és hogy azért képtelen másokon segíteni, mert magával is komoly gondjai vannak.

Az ép lelkűséget és az ebből fakadó szolgálatot nagyon fontosnak tartom. Ahhoz, hogy ez megvalósuljon, komoly igeolvasásra és imádságra van szükség. És magára a közösségre is, hiszen a hit – minden híresszeléssel ellentétben – nem magánügy.

Széles körű ismereteid vannak a történelem, a zene, a fizika és a teológia területén. Egy átlaghívőnek mennyire kell tisztában lennie teológiai kérdésekkel?

Még idősebb Győri János lelkész úr mesélte: Egyszer az ország egyik legnagyobb, híresen értelmiségi hátterű evangélikus gyülekezetében tartottak szeretetvendégséget, amire elmentek a nagytarcsai parasztnénik is, akik mikor a hitkérdésre került a sor, sok professzort megszegyenítő módon beszéltek Isten dolgairól. A teológiát tanulni kell, de a mindennapi életben (is) használható teológia Isten munkájának eredménye. A tarcsai nénik ezt nem könyvből tanulták, hanem Isten kijelentéseire figyelve gyarapodtak hitben, biblikusan megalapozott tisztánlátásban. Fontosnak tartom hangsúlyozni: a teológiai ismeretekben való jártasság nem csak a lelkészek kiváltsága, hanem minden hívő ember feladata. Az Isten dolgában való elmélyülés nélkül ugyanis nem sokat ér a keresztyénségünk...

● MÓZES MARGIT MELINDA

A teológia mindenkisé?

Dr. Matus Péter mérnök-fizikus a Magyar Tudományos Akadémia Szilárdtestfizikai és Optikai Kutatóintézetének munkatársa. Vallja, hogy a teológia, azaz az Isten dolgaiban való elmélyedés nem csak a lelkészek dolga.

Hívő családból származol?

Igen, kiskoromtól kezdve látogattuk családommal a gyülekezeti alkalmakat, ami akkoriban, a Kádár-rendszer idején nem volt annyira magától értetődő. Bár lehet, hogy most sem egyszerűbb. Nincs ugyan nyílt üldözés, de sokféle külső nyomás van az embereken, fiatalokon. Sok helyen látom azt, hogy az Isten-kérdést, gyülekezeti életet bogaras emberek klubösszejövetelének tartják. Nem hiába mondja az ige, hogy a világ Isten bölcsességét bolondságnak tartja...

Mi a legfontosabb a gyülekezeti életben?

Az, hogy az Úr Jézus legyen középen. Ha ő van ott, és rá figyelünk, akkor bármi gond van, ő formál, és segít megoldani ügyünket. Persze ez szépen hangzik, a gyakorlatban azonban sokszor küzdelmes és harcokkal teli.

Fontosnak tartom még, hogy a gyülekezeti tagok otthonra találjanak a közösségben. Az egyik legfontosabb alkalom a vasárnapi istentisztelet, de ezen kívül kellene a különböző rétegalkalmak is. Nagy feladat ezeknek a kiválasztása, működtetése, a gyülekezeti tagok vagy külsős emberek bevonása, hogy így közelebb kerülhessenek a gyülekezethez és végső soron az Úr Jézushoz – mert ne feledjük, hogy ez a cél!

Mit tartasz fontosnak egy hívő életében?

A lelki higiéniát. Sok minden történik velünk, sok mindent cselekszünk nap

Luther nyolc pontban foglalja össze a Gal 5,12-15 magyarázatát, és a keresztyén élet szabadságának alapkövére helyezi, amit Isten törvénye 3Móz 19,18 szerint parancsol: „szeresd felebarátodat, mint magadat!” Az 1519-ben írt magyarázatát akár boldogmondásokká is formálhatjuk.

a zoltár szava: „békésen beszélnek embertársaikkal, de rossz szándék van a szívükben” (Zsolt 28,3). Az új parancsolat szerinti felebaráti szeretetnek tehát maga az ember a célja, mégpedig személyválogatás nélkül. Nemcsak a gazdagok, hatalmasok, tanultak, bölcsék, jók és igazak, hanem mindenki. Ahol számításba veszik az emberek személyét, ott a szeretetparancsolat megsemmisül!

3. Boldogok, akik a szeretet szabadságában élnek, mert helyes mértékkel mérnek.

A szeretet mértéke: „mint magadat”. Semmi szükség, hogy könyvekben kutakodj, taní-

A bölcs teológusok ellenetik: de hiszen akkor mindezt nem csak a kegyelem, hanem az emberi természet is megvalósíthatja! Válaszom: Bizonyos értelemben igen, de csakis a keresztig! Mert az emberi szeretet szolgálata a kereszt előtt megtorpan. Hiszen az emberi természet azt tudja szeretni, dicsérni, áldani, aki nem okoz neki fájdalmat. Azonnal elfordul attól, aki gyűlöletes, ellenszenves, gonosz, mert nem a felebarátot, hanem annak jóságát és javait szereti. Az igazi szeretet azonban nem riad vissza a kerestől, „mindent elfedez, mindent hisz, mindent remél, mindent eltűr”. Tehát minden szeretetnek igazi próbaköve a kereszt! Ha valaki a kereszt alatt is megmarad a szeretetben, akkor valóban a Krisztus szeretetével ajándékozott meg. Aki viszont megkeseredik tőle, az első szeretetet már elhagyta.

5. Boldogok, akik a szeretet szabadságában élnek, mert embertársaik közelségét keresik.

Óvakodjunk azoktól, akik csak szóval szeretnek; akik úgy imádkoznak, mint a szerzetesek a kolostorban, és úgy szeretnek, mint a pap és a lévita a példázatban! Vigyék bár végbe csodás tetteket, legyen nagy elismerésben és méltatásban részem az emberek előtt, az apostol sommás ítélete rajtam csattan: „semmi vagyok” (1Kor 13,2). Ezért különbséget kell tenni cselekedet és jó cselekedet között! Jobb, ha valaki egyetlen kisleveletért fáradozik, mint ha nagy templomokat épít, vagy kolostorban szolgál.

6. Boldogok, akik a szeretet szabadságában élnek, mert a szeretet szívébe és kőtblára írt törvényét a Krisztus törvényével együtt követik.

Gyakran állítják szembe egymással a szeretet hármastörvényét, pedig az emberi természet, az Írás és a Krisztus törvénye egy és ugyanarról a szeretetről szól. Az apostol szerint valamennyi törvény ebben az egyetlen igében foglaltatott össze: „a

tiszta szívből, jó lelkiismeretből és képzettség nélküli hitből fakadó szeretetben” (1Tim 1,5). Maga Krisztus is beszél az emberi természet szerinti szeretetről az arany szabályban (vö. Mt 7,12!). Nyilvánvaló tehát, hogy ez a három törvény csak a mi téves magyarázatunkban különül el egymástól! Mert 3Móz 19,18 ugyanazt mondja, mint amit Isten a szívünkbe írt, s amit maga Krisztus is parancsol!

7. Boldogok, akik a szeretet szabadságában élnek, mert nem önmagukat, hanem embertársaikat szeretik.

Vannak, akik szerint az embernek először önmagát kell szeretnie, és csak utána a felebarátot. Érvelésük így szól: csak az tudja úgy szeretni a másikat, mint önmagát, aki először önmagát szereti. Az ige azonban nem azt mondja: szeresd magadat és szeresd felebarátodat! Az ige így hangzik: „Szeresd felebarátodat, mint magadat!” A szeretet nem keresi a maga hasznát (1Kor 13,5; vö. Fil 2,4). Krisztus azt tanítja, hogy az embernek meg kell tagadnia magát (Mt 16,24; Lk 9,23) és meg kell gyűlölnie az életét (Lk 14,26; Jn 12,25). Ha ugyanis az volna a szeretet, amit az ember önmaga szeretetének alapján, magából kiindulva gyakorol, úgy fölöslegessé válna a kegyelem! Röviden: Ne magad, hanem a másik embert szeresd! És úgy szeresd, ahogyan magadat!

8. Boldogok, akik a szeretet szabadságában élnek, mert ceremóniák nélkül szeretik embertársaikat.

Végül felmerülhet még itt a többi törvény megvetése: Minek tartuk meg, ha ebben az egyben mind benne van? Nem úgy, atyámfia! Mert az ősi szertartások gyakorlása, gyakoroltatása, a hagyományok és előírások

megtartása és magtartatása a szeretet alapján állva nem mellőzhetőek, hiszen „a szeretet mindent eltűr” (1Kor 13,7). Aki nem így tesz, éppen a szeretet azon törvényével kerül ellentmondásba, aminek megtartására vállalkozott. Jézust követve se ágáljunk a többi törvény ellen, „hogy ne botránkoztassuk meg őket” (Mt 17,27)! Ugyanakkor komoly felelősség terheli a törvényalkotókat, akik az új törvényeikkel egyre elviselhetlenebb terheket raknak az emberekre – napjainkban is.

Dosztojevszkij utolsó kisregénye mindössze 23 oldal! Címe: *Egy nevetséges ember álma*. Hőse egy „odúlakó”, aki nem segít egy kislánynon, aki haldokló anyjához hívja... A regény befejező sorai elgondolkodtató példázatul szolgálnak:

„Álom? Hogyhogymé álom?! Hát az életünk nem álom? Többet mondok: nem baj, ha ez soha se válik valóra, nem baj, ha nem lesz Paradicsom (hisz ezzel magam is tisztában vagyok!), de azért mégis hirdetni fogom. Holott olyan egyszerű lenne a dolog – egyetlen nap, egyetlen óra alatt, egy csapásra rendbe jönne minden! Az az alapvető: szeresd a többieket úgy, mint magadat. Ez a legfontosabb, sőt ez minden, egyéb jóformán nem is kell: akkor megtaláljuk a nyitját, hogyan kell rendbe hozni mindent. Ez olyan régi igazság, amelyet már billiószor elismertek, olvastak az emberek, de hát nem vált vérükké! » Az élet tudata több mint az élet, a boldogság törvényeinek ismerete több mint a boldogság – ez ellen kell küzdeni! Én fogok is. Ha mindenki akarja, rögtön rendbe jön minden... »

Azt a kislányt pedig megkeresem. És most megyek! Megyek!”

Dosztojevszkij tehát elment, hogy azt a kislányt megkeresse. És mi?

Luther kommentárja nyomán –
• W.S.

Szabadság, szeretet - a szeretet szabadsága

1. Boldogok, akik a szeretet szabadságában élnek, mert Isten minden törvényének összefoglalása a szeretet.

Isten a törvényét egyetlen igében foglalta össze. Ez nem a régi törvény új megfogalmazása és nem is az apostoli igehirdetés által teljesedett be, hiszen „nem beszédben áll az Isten országa, hanem erőben” (1Kor 4,20), a Krisztus erejében, a kegyelemben. Az erő részünkről erőtlenségben nyilvánul meg, akik a régi/új törvényt ebben az egyetlen törvényben igyekezzünk megtartani – a

szeretletben! Ennek a szabadságában élni annyi, mint a törvény szolgálatából az Isten gyermekeinek szabadságára eljutni: bűnből kegyelemre, félelemből szeretetre, Mózes-től Krisztushoz, Krisztus által az Atyához!

2. Boldogok, akik a szeretet szabadságában élnek, mert az élet egyetlen igaz célja felé tartanak.

Ez a törvény nem egyszerűen arra tanít, hogy segítsük és szolgáljuk a felebarátot, hanem arra, hogy szeressük. Sokunkra illik

tómesterek után szaladgálj, hiszen a mértéket ezúttal magadból kell vened. Ne mondd, hogy nem tudod, mit, meddig és mennyiben kell cselekedned, hiszen „közel van hozzád az ige, a te szívedben van” (Róm 10,8). Azt pedig, ahogyan önmagadat szereted, senkitől nem tanulhatod meg jobban, mint önmagadtól.

4. Boldogok, akik a szeretet szabadságában élnek, mert a kereszt próbakövén állnak.

Van valaki, akivel jó ideje feszültséggel terhelt volt a kapcsolat, s minél jobban igyekeztem rendezni, annál rosszabb lett a helyzet. Aztán a nyári gyülekezeti gyerektáborban, melyen mindketten részt vettünk, különös dolog történt... Az egyik áhítatra a lelkész egy hatalmas keresztet, egy csomó papírdarabot és egy zacskó szöveget hozott, és elmondta, hogy lehetőségünk van felírni konkrét bűneinket, terheinket egy cetlire és aztán felszegezni a keresztre. Elsőre kevés volt a papír, nem jutott mindenkinek, így én segítőkészen tovább-

de a szöveget tartalmazó zacskót nem értem el. **És akkor az a valaki adta kezembe a szöveget**, akivel a feszültség volt! Micsoda isteni dramaturgia! Nagyon súlyosnak éreztem a kalapácsütéseket, ahogy felszegeztem kettőnk konfliktusát... A táborzáró napon én hirdettem az ígét. Eszem ágában sem volt ezt az élményt elmondani, de Isten valahogy legkövetkezőleg Ennyi volt az én

Tényleg igaz, amiről prédikálunk!

adtam a kezemben lévő, még üres cetlit, pedig tudtam, mit kellene ráírom. Aztán rájöttem, milyen gyáva vagyok! Itt a lehetőség, hogy ezt a dolgot letegyem – és nem élek vele?

Felálltam, s kértem egy lapocskát... Nagy volt a jövés-menés: gyermekek és fiatalok adtak helyet egymásnak a keresztnél. Odatérdeltem én is a templomunk padlóján fekvő kereszt lábához,

mutatnom arra a – bűn-cetlikkel telelakott – keresztre, amit az egyik táborozó fel is emelt magasra, s kimondani: **Krisztus áldozata nem csak általában a vétkeinkért történt, hanem nagyon is konkrét. Az Úr Jézus az itt és most rendezetlenségét, feszültségét hordozza, és békességet ad...**

Valaki ezután megszólított: Tè rendezted a dolgot az Úrral, de vajon az a másik is elrendezettnek tudja kettőtök konfliktusát Krisztussal és veled? Hátározott nimmal válaszoltam. De tudtam, nem léphetek a másik felé, hisz eddig is az erőlködéssel rontottam a

dolgom, a többi már nem rám, hanem az Úrra tartozik. Pár nap múlva meglepetésként ért, amikor oda-jött hozzám. Megbeszéljük, ki mit rontott el, és mit értett félre a másik viselkedésében. Őszinte és konkrét szavak voltak, melyek rámutattak: egyikünk sem akarta bántani a másikat, csak...

Megtudtam, hogy ő is vívódott amiatt, hogy beszélünk kellene, de több ok miatt is úgy érezte, ez most lehetetlen. Pedig nem volt az, csak mindketten a könnyebb utat választottunk: csupán Istennek mondtuk el a gondunkat, és megmagyaráztuk, miért nem lehet a másikkal egyről a kettőre jutni. Aztán jött Isten, és a keresztnél megállított bennünket...

Döbbenetes volt ilyen kézzelfoghatóan szembesülni azzal, hogy mennyire igaz, amiről prédikálunk: **tényleg a kereszt-nél rendeződnek a dolgok...**

● H. E.

Missziói kvíz

Mennyire ismeri a Missziói Központ szolgálatát? – Nyári konferenciánk résztvevői a vetélkedőn érdekes, kreatív feladatokkal és e kvízzel találkozottak. Most Ön is tesztelheti tudását...

1. A magyar nyelvű rádióadásokat évtizedeken keresztül *Terray László* Norvégia-ban élő evangélikus lelkész készítette. A kilencvenes években ezt *Gáncs Péter* vette át. A felvételeket eleinte egy tojástartókkal bélelt stúdióban rögzítették, de a hangszigetelés nem volt tökéletes. Melyik településen élt az a kutya, amelynek a hangja hallatszott az egyik műsorban?

- A Cinkota
- B Pécel
- C Rákoskeresztúr
- D Nagytarcsa

2. Mi volt idén a kerületi missziói nap motója?

- A Új kezdet
- B Közel van Ő
- C „Ami lehetetlen az embereknek, az Istennek lehetséges.”
- D Van kiút a válságból!

3. Az *Élő víz* füzetek sorozatban eddig négy kötet jelent meg. Melyik cím szerepel rosszul?

- A 1. Akarsz-e szabadulni? Segítség alkoholbetegeknek
- B 2. Iránytű – 28 téma keresztyén szemszögből
- C 3. Szókéné Bakay Beatrix: *EvÉlet – Lelki segély – A lelkipásztor válaszol*
- D 4. Vak voltam, most látok – Evangélikusok vallomásai

4. Az alábbi címeket a *Híd* magazinban láthattuk. Melyiket nem *Lázár Attila* írta?

- A „Tanúim lesztek” – A misszió bibliai alapjai
- B Amikor Jézus egy rendőrrel találkozik

- C Életnek beszéde – Az Újszövetség hitelessége
- D Hiszed-e ezt? – A halál, ahogy a Biblia látja

5. Ki a szerzője azoknak az írásoknak, amelyek a magazin „Hogyan tovább, egyház?” rovatában jelennek meg?

- A *dr. Szkaliczky Tibor*, informatikus
- B *dr. Fabiny Tibor*, egyetemi tanár
- C *dr. Győri József*, mérnök
- D *dr. Garádi Péter*, halbiológus

6. *Bánffy György* színművésszel több közös munkánk is volt. Melyik nem az ő nevéhez kötődik?

- A Előadta Babits Jónás könyvét a nyári missziói konferencián.
- B Megjelent Babits Jónás könyve Bánffy György előadásában CD-n és kazettán.
- C Interjú hangzott el vele a regionális műsorban és a Kossuth Rádió Evangélikus félórájában.
- D A *Híd* magazin 2009/1. számában olvashattuk a vele készült beszélgetést.

7. A Deák téri templomban mindig októberben kerül sor az országos evangélikációra. Összegyűjtöttük az elmúlt négy év mottóját. Melyik a kakukktójás?

- A 2008 – Mi a jó? „*Ember, megmondta neked, hogy mi a jó, és hogy mit kíván tőled az ÚR! Csak azt, hogy élj törvény szerint, törekedj szeretetre, és légy aláazatos Isteneddal szemben.*” (Mikeás 6,8)
- B 2007 – „*Én vagyok az út, az igazság és az élet.*” (Jn 14,6)
- C 2006 – „*Nem maradok tőled, nem hagylak el.*” (Józsúé 1,5)
- D 2005 – „*Aki hisz, az derűs, és derűje Istenből származik.*” (XXIII. János pápa)

8. A rádióműsorban elhangzó zeneszámok általában keresztyén könnyűzenei CD-kről valók. Amikor azonban a három

sárszentlőrinci asszonnyal beszélgetünk, olyan énekek kerültek adásba, amiket Szeverényi János az egyik missziói útján vett fel egy cigány gyülekezetben. Hol?

- A Kárpátalja
- B Felvidék
- C Erdély
- D Vajdaság

9. Lelki szósz című műsorunk regionális adókon hangzik el. Az alábbi négy közül hárommal 2009. február óta vagyunk munkakapcsolatban. Melyik rádióadó sugározza már évek óta a műsorunkat?

- A Sion Rádió (Beregszász – református rádió)
- B Európa Rádió (Miskolc – református rádió)
- C Rádió 17 (Budapest XVII. kerület – világi rádió)
- D Szent István Rádió (Eger – katolikus rádió)

10. Archiv hangfelvételek hozzáférhető CD-n és kazettán. „A hit hallásból van” sorozat áldott életű szolgáltatók igehirdetéseit, áhítatai közül tartalmaz néhányat. Kié jelent meg először?

- A Ordass Lajos
- B Csepregi Béla
- C Zászkaliczky Pál
- D Csepregi Zsuzsanna

A megfejtéseket a következő címre várjuk: **EVANGÉLIKUS MISSZIÓI KÖZPONT, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.**

A helyes megfejtőknek jutalmat küldünk.

● Összeállította: H. E.

Missziói konferencia

Közel százötvenen vettek részt az idei országos missziói konferencián, melyre július 8-11. között került sor a piliscsabai Béthel Otthonban. A mottó így hangzott: „Ami lehetetlen az embereknek, az Istennek lehetséges.” (Lk 18,27)

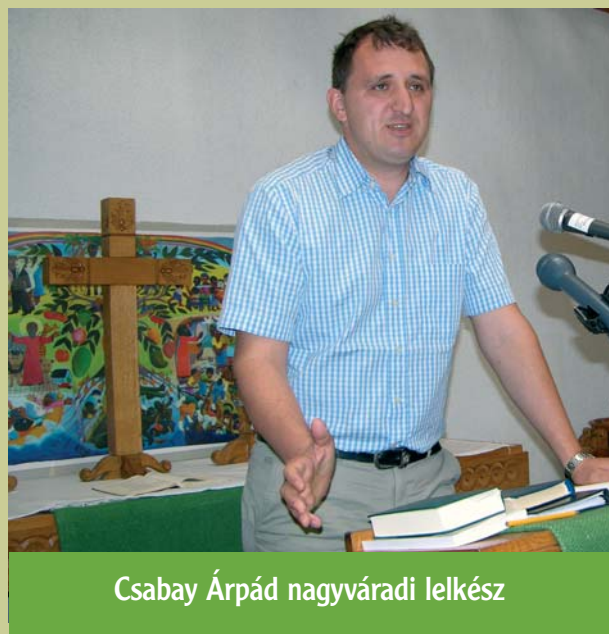
A tési Szélelbéleltek együttes

A fáradhatatlan Bencze Imréné Ági néni

Csákány Marianna énekes Kárpátaljáról érkezett

Csabay Árpád nagyváradai lelkész

Vitai Ildikó előadóművész

Fotók: H. E.

Egyházi levelezőlistánkon jeleztük, hogy a kárpátaljai nagydobronyi cigánygyülekezetnek szüksége lenne gitárra. Egy lelkésztestvérünk azonnal felajánlotta a hangszerét, amit ki is vittünk a július 18-án tartott csendesnapra. Képünkön az alkalmi férfikórus már ezzel a gitárral dicsőíti Istent.

Fotó: Jenel Ottó

A MISSZIÓI IRODA, A MISSZIÓI KÖZPONT ÉS A RÁDIÓMISSZIÓ HÍREI Események, szolgálatok

MÁJUS

- Havi ökumenikus imareggeli
- *Útitársak* missziói bibliára
- Cigánymissziós konzultáció a Károli Gáspár Református Egyetem Missziói Intézetében
- Megemlékezés *Kis Jánosról*, a fóti kántorképző igazgatójáról az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) rendezésében
- Zsinati ülés
- *Szeretve szolgálni – szolgálva szeretni a misszióban* – előadás a 2. Országos Fébénapon Budahegyvidéken
- Országos lelkészkonferencia Balatonszárszón
- Egyházmegyei missziói napon evangelizációs igehirdetés Kondoroson
- Igihirdetés a Magyar Evangéliumi Szövetség (Aliansz) közgyűlésén az Ifjúsági Bizottság alakuló ülésén
- Előadás a misszióról és az együttműködés lehetőségeiről a magyarországi koreai misszionáriusok havi találkozásán Budapesten
- Evangélikus börtönlelkészek konzultációja a Győr-Moson-Sopron Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben
- *Kutyából nem lesz szalonna (?)* – háromnapos evangelizáció Dadon és Bokodon
- „Megvizsgál az Úr minden szívet...” – előadás a várpalotai egészségnapon

JÚNIUS

- Az Evangélikus Missziói Központ munkatársainak kirándulása Piliscsabára
- Részvétel *Lorena Lucey* mexikói igehirdetőn szolgálatán a Kájoni János Ferences Házban
- Nemzeti ökumenikus istentiszteleten igehirdetés Zebegényben
- Munkamegbeszélés *Szabó Bertalan Péter* józsefvárosi lelkésszel
- Megemlékezés *Balikó Zoltán* lelkészről az EBBE alkalmán
- *A XXI. század egyháza* – előadás a veszprémi gyülekezet napján Balatonalmádban

JÚLIUS

- Megbeszélés a cigánymisszióról Vanyarcon *Szabó András*sal és *Rostás Judittal*
- Missziói Konferencia Piliscsabán (150 fő!)
- Megbeszélés *Ilyés Brigitta* angliai metodista lelkésszel
- Igihirdetések Kárpátalján – Szürtén, Gáton, Nagydobronyban és két munkácsi ukrán-orosz gyülekezetben
- Megbeszélés *Dieter Reitzner* korábbi osztrák KIE-titkárral
- Családi bibliára Budakeszin
- *Hol a határ a szeretetben?* – előadás a pasaréti gyülekezet ifjúsági konferenciáján Neszmélyen
- Háromtestes evangelizáció református ifjúsági találkozón, a Csillagponton (Fadd-Dombori)

- *Jézus követése a családban és a világban* – előadások a mezőpaniti (Erdély) ifjúság konferenciáján

- *Elavult és modern elemek a liturgiában* – előadás a XI. Főiskolás Ifjúsági Keresztény Egyesület (FIKE) Szabadegyetemén az erdélyi Algyógyon
- *Segítség, felnőttem! Lelki nagykorúság* – igehirdetés és előadás az Erdélyi Ifjúsági Keresztény Egyesület (IKE) konferenciáján Algyógyon

AUGUSZTUS

- *A nagy randevú az élő Istennel és annak hatása a gyülekezetben és társadalomban* – előadás a budahegyvidéki felnőtt ifjúság konferenciáján Balatonakarattyán
- Szolgálatok a taliándörögdi fesztiválon: *Keresztény típusú találkozások az Ember Fiával*; „Húzos kérdések a keresztyénségről” – biznyságtétel és fórum;
- *Isten szereti a krokodilokat* – evangelizáció
- Igihirdetés a nyírteleki gyülekezet csendesnapján
- *Hit és cselekedetek a mindennapokban – Misszió* – igehirdetés Fébé-konferencián, Piliscsabán
- Előadás *Martin Luther Kingről* a béri evangélikus cigánykonferencián

Pályázat állami gondozott gyermekeknek

A díjkiosztás - sárga ingben Vári Zsolt

2008-ban harmadik alkalommal hirdettek országos rajz- és fotópályázatot állami gondozásban élő gyermekek számára. A négyszáz beérkezett alkotásból harmincat díjaztak. A nyertes képekből 2009. évi falinaptár készült. Nem titkolt cél, hogy a nehéz sorsú gyermekek és fiatalok közül minél többen találjanak rá a művészetre, leljenek örömet az alkotásban, és a közben kapott elismerés erősítse önértékelésüket. A szervező, a Roma Galéria vezetője, Vári Zsolt maga is állami gondozásban nőtt fel; gyermekkorának egyik meghatározó élménye volt egy rajzpályázaton kapott elismerés. A pályázatot az Evangélikus Egyház cigánymissziója is támogatta.

Derű

GYŐRI GÁBOR DÁVID:
TÖRTÉNETEK

„Aki hisz, az derűs, és derűje Istentől származik.”
(XXIII. János pápa)

Az egyik Chicago környéki városka katolikus gyülekezetében hálaadó ünnepi misét tartottak. A jó ökumenikus kapcsolatból magától értetődően következett, hogy a helyi lutheránus lelképásztor is részt vett az ünnepi alkalmon. Amikor az áldozáshoz érkeztek a liturgiában, a lelkésznek sem szeretett volna kimaradni a közösségből, ezért gondolta, ha nem is veheti magához a szent jegyeket, legalább egy áldást kaphat az oltárnál. Ahogy rákerült a sor, a plébános – aki egyébként jó ismerőse – legnagyobb meglepetésére neki is nyújtotta a kenyeret a szokásos mondattal:

– The body of Christ. (Ez Krisztus teste.)

A lelkésznek azonban nem szeretett volna, hogy ebből az „illegális” úrvacsorai közösségből bárkinek kellemetlensége származzon, zavarában visszakérdezett:

– Are you sure? (Biztos vagy benne?)

A plébános bizonyossága mindenféle értelemben megvolt...

Derű

A PESTSZENTLŐRINCI GYÜLEKEZET 2009. FEBRUÁRI HÍRLEVELÉBŐL:

Néha kicsit összekeverednek a betűk, ha az ember sietve veti papírra őket. Legutóbbi számunkban feladott rejtvényre egyik hittanosunk a következő megfejtést küldte:

Kérdés: Ki a hamis pásztor, és miről ismerhető meg?

Válasz: Az, akinek nem fontos a jány, ha bajban van, otthagya a juhokat...

A 2009. ÉV IGÉJE

„Ami lehetetlen az embereknek,
az Istennek lehetséges.”
(Lk 18,27)

Rejts most el

Ford.: Labadics Kriszta

Reuben Morgan

Chord progression: C G/H Am F D/F# Gsus G

Rejts most el a szár - nyad a - lá, e -

Chord progression: C/E F Dm7 G C/E

rös kéz - zel ta - karj be - en - gem. Ten - ger tom - bol,

Chord progression: F G C F G

zúg, sü - vít a szél, Te e - melsz fel a vi - har fö - lé.

Chord progression: Am C/E F G C G/H

U - ral - kodsز hul - lá - mok hab - ja - in, szí - vem nem fél,

Chord progression: F/A G/H Fmaj9 (2x C) G C G/H

Ben - ned re - mél. Csak Is - ten -

Chord progression: Am F D/F# Gsus G C/E

ben bízz én lel - kem, mert ő

Chord progression: F Dm7 G C/E

él, na - gyobb min - den - nél. Ten - ger tom - bol,

Chord progression: G C/E F/A G/H C

szí - vem nem fél, Ben - ned re - mél.

„AMI LEHETETLEN AZ EMBEREKNEK, AZ ISTENNEK LEHETSÉGES.” (Lk 18,27)

ORSZÁGOS EVANGELIZÁCIÓ

2009. október 10. szombat,
10–16 óráig
Budapest, Deák téri
evangélikus templom

09:45 Éneklés

10:00 Köszöntő: Gáncs Péter

Evangelizáció

AMI LEHETETLEN ÉS LEHETSÉGES AZ EMBERKNEK – Zászkaliczky Pál
AMI LEHETETLEN ÉS LEHETSÉGES AZ ISTENNEK – Szeverényi János

11:15 Szekciók, kerekasztal-beszélgetések

MINDIG VELEM, URAM – Csákány Marianna énekes, Kárpátalja (templom)

VISKY ANDRÁS: JÚLIA (monodrámá) – előadó: Dér Denisa (a gimnázium díszterme)

MIT TANÍT LUTHER AZ EVANGÉLIUMRÓL? – Dr. Fabiny Tibor teológus
(gyülekezeti terem)

MI LESZ VELED, CSALÁD? – Sallai János családterapeuta (alagsori tornaterem)

HOGYAN FORMÁLÓDTAM MISSIONÁRIUSSÁ? – Heikki Hilvo, Finn Missziói
Társaság (tornaterem)

HOGYAN VONJUK BE A GYÜLEKEZETEKET A MISSIONÁRIÓBA?
– Paul-Gerhard és Helga Winterhof, Hessen-Nassau (12-es tanterem)

KIÁLLÍTÁS A KÜLMISSIONÁRIÓRÓL az Evangélikus Országos Múzeumban
– tárlatvezető: Zalán Péterné

12:30 Ebédszünet (az Országos Egyház szerény vendéglátást biztosít)

14:00 Tanúságtétel

Peter Weigand bajor missziói igazgató, Mission EineWelt
Emmanuel Kileo tanzániai missziói lelkes és mások

15:00 Evangelizáció (úrvacsorával)
„...az ajtó előtt állok...” (Jel 3,20) – B. Pintér Márta

15:45 Zárszó

Az alkalomra mindenkit szeretettel vár a Magyarországi Evangélikus Egyház.

HÍD EVANGÉLIKUS MISSIONÁRIÓ MAGAZIN, az Evangélikus Missziói Központ kiadványa. Az Evangélikus Élet előfizetői részére a magazin ingyenes. Adományokat elfogadunk. Lapszámunk megjelenését a Sanansaattajat (Finnország), a Norea Radio Norway (Norvégia) és a Magyarországi Evangélikus Egyház Missziói Bizottsága támogatta.